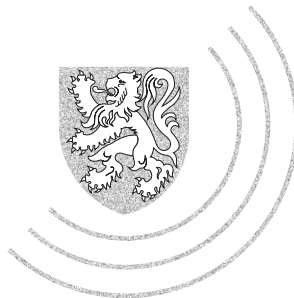


V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2002-2003

24 februari 2003

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
uitgebracht door de heer Herman Lauwers**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwe, Bart De Smet, Eddy Schuermans,
mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Karlos Callens, Frans De Cock, Peter Gysbrechts,
Marino Keulen ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer
Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Herman Lauwers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert
Vanleenhove ;

de heren Jozef Browaeys, André Denys, Jacques Devolder,
Paul Wille ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Libreht, Felix Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1501 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de heer Jules Aelbrechts, Raad voor Volksonwikkeling en Cultuur-spreiding	4
2. Uiteenzetting door de heer Hugo De Blende, voorzitter van het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk (SoCiuS)	7
3. Vragen van de commissieleden aan de heren Jules Aelbrechts en Hugo De Blende	11
4. Uiteenzetting door de heer Peter Warson, voorzitter, en Hugo De Vos, directeur van de Federatie van Organisaties voor Volksonwikkelingswerk	14
5. Uiteenzetting door de heer Jul Geeroms, secretaris Kristelijke Beweging van Gepensio-neerden (KBG)	21
6. Uiteenzetting door de heer Luc Desmedt, Humanistisch Vrijzinnig Vormingswerk	22
7. Uiteenzetting door de heer Hüseyin Aydinli, coördinator Turkse Unie van België	24
8. Uiteenzetting door de heer André Witters, coördinator Seniorenvorming Vlaanderen	26
9. Uiteenzetting door de heer Jan De Braekeleer, coördinator Wisper, namens het samen-werkingsverband voor kunsteducatie	27
10. Uiteenzetting door mevrouw Lieve Van Hoofstadt, directeur Centrum voor Christelijk Vormingswerk (CCV)	28
11. Uiteenzetting door mevrouw Kristien Vermeersch, coördinator Netwerk Vlaanderen	30
12. Uiteenzetting door de vertegenwoordiging van de vakbonden (LBC, ABVV, ACLVB) ...	31
13. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers	33

DAMES EN HEREN,

De heer Jos Stassen, voorzitter : De Commissie voor Cultuur, Media en Sport heeft het nuttig geoordeeld om, alvorens de bespreking van het ontwerp van decreet aan te vangen, vandaag 6 februari 2003, nog eens de mening te horen van een hele reeks deskundigen die elk vanuit hun eigen invalshoek het voorliggende ontwerp van decreet zullen belichten.

1. Uiteenzetting door de heer Jules Aelbrechts, Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding

De heer Jules Aelbrechts : De Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding heeft twee adviezen uitgebracht, op 22 januari en 11 september 2002. In die tijd vond ook veel overleg plaats met het kabinet en de administratie. Er waren ook heel wat ontmoetingen en gesprekken met diverse actoren, dit meestal buiten het strikte formele kader van de raad. Het gevolg is dat de uiteindelijk in het parlement ingediende tekst, met inbegrip van de 45 amendementen van de meerderheidsfracties, een eind is tegemoetgekomen aan de verzuchtingen van de raad. Een aantal fundamentele knelpunten vonden toch geen oplossing.

De raad dankt de commissie voor deze gelegenheid om een aantal bekommernissen toe te lichten, maar de raad is er ook van overtuigd dat deze bekommernissen reeds gekend zijn door de commissieleden.

Er is op de eerste plaats een budgettaire probleem. Sinds het eerste advies van januari 2002 werd inderdaad een belangrijke inspanning geleverd om te voldoen aan de budgettaire implicaties van het decreet, maar iedereen weet dat de middelen onvoldoende zijn om alle initiële beleidsopties te realiseren.

De raad wil vermijden dat opnieuw toestanden worden gecreëerd zoals bij de uitvoering van de huidige decreten. De raad heeft op dit vlak zeer slechte ervaringen en vreest dat het voorliggende ontwerp van decreet geen afdoende zekerheid kan bieden. Intussen zijn wel de expliciete formuleringen die verwijzen naar een ontoereikend budget, uit de tekst verdwenen. Het financieringsmechanisme van de volkshogescholen is dankzij amendement 12 verduidelijkt. Maar de bedragen blijven nog altijd onvoldoende.

Aanvankelijk pleitte de raad om voor iedere werksoort – vereniging, instelling, beweging – een afzonderlijk decreet te voorzien. Nergens wordt op een afdoende manier verduidelijkt waarom één kaderdecreet absoluut nodig is. In de uiteindelijke versie van het decreet blijven de werksoorten afzonderlijk geregeld. Nu er toch één kaderdecreet zou komen, vraagt de raad de opsplitsing van het budget in drie afzonderlijke allocaties, zoals ook is gebeurd in het nieuwe jeugdwerkdecreet.

In zijn twee adviezen heeft de raad heel wat aandacht geschonken aan de positionering van het sociaal-cultureel werk binnen het levenslang en levensbreed leren en vroeg daarom een betere definiëring van het begrip ‘niet-formele educatie’. De raad stelt met voldoening vast dat bij het inhoudelijk belangrijke artikel 2 in belangrijke mate is tegemoetgekomen aan de adviezen van de raad.

De raad neemt er ook nota van dat de beleidskeuze om de niet-formele educatie te beperken tot de autonome levenssfeer, geformuleerd is als een subsidiebepaling en terecht geen deel uitmaakt van de definitie zelf. Deze bepaling is echter veel te beperkend. Uit de memorie van toelichting blijkt dat met ‘autonome levenssfeer’ ‘vrije tijd’ wordt bedoeld. Het zou een vergissing zijn om de ‘niet-formele educatie’ te beperken tot de vrije tijd.

Het decreet spreekt alleen over niet-formele educatie. Over deze beperking is de raad niet zo gelukkig. Het decreet zou de activiteiten van de onderscheiden werksoorten op een meer evenwichtige manier waarderen door, naast de niet-formele educatie, ook de informele educatie en het informeel leren een duidelijke plaats te geven in het begripkader van het decreet, zonder bepaalde vormen van educatie of leren exclusief te koppelen aan één specifieke werksoort.

De erkenning van zowel de niet-formele educatie, de informele educatie als het informeel leren in de decreettekst, steunt de sector in belangrijke mate bij de positionering in de diverse sectoroverschrijdende samenwerkingsverbanden, zoals Eduforal en Interface, het overleg tussen beroepsopleiding, volwassenenonderwijs en sociaal-cultureel werk op niveau van de Vlaamse regering, onder coördinatie van Onderwijs en Vorming in het kader van het actieplan Levenslang en Levensbreed Leren. Het is daarom belangrijk dat ook de andere sociaal-culturele vormen van educatie worden benoemd. Tijd en plaats ontbreken om deze begrippen nader toe te lichten. Ik verwijs hiervoor naar de tekst van de adviezen.

Ook het onverkort behouden van de vier functies voor alle werksoorten geeft problemen. Zo is er een probleem met de verplichting voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen om ook een culturele en een gemeenschapsvormende functie te vervullen. De raad is van oordeel dat een gespecialiseerde vormingsinstelling in hoofdzaak een educatieve functie vervult. De andere functies kunnen eerder gezien worden als een gevolg van de educatieve functie. Nu worden alle werksoorten over eenzelfde kam geschoren.

De erkenning en subsidiëring van organisaties gebeuren voortaan op een zeer innovatieve wijze en zijn in de toekomst afhankelijk van een inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling door de adviescommissie en de administratie. Zelfs na vele aanpassingen van het ontwerp en na een eerste grondige bespreking over een ontwerp van uitvoeringsbesluit, blijft de rol van de commissie en de administratie en hun onderlinge relatie onduidelijk. De raad stuurt hier aan op een grotere duidelijkheid.

Daarnaast stelt de raad met voldoening vast dat de financiële implicaties die automatisch voortvloeien uit de beoordeling van het beleidsplan, niet zullen worden toegepast tijdens de eerste beleidsperiode. Het is een zorg voor later, maar het gesloten systeem van bestraffing en honorering binnen eenzelfde budget is niet werkbaar, omdat de beloning van de enen niet afhankelijk kan worden gemaakt van het minder goed presteren van de anderen.

Deze eerste beleidsperiode is inmiddels beperkt tot twee in plaats van vier jaar. Ook het feit dat de verplichte beoordeling door de adviescommissie in deze eerste beleidsperiode vervangen is door een facultatieve beoordeling, is een pluspunt. De raad kan zich aansluiten bij de verantwoording bij amendement 2: “Het moet de organisatie indicaties geven over de toekomstige handelwijze terzake en is als dusdanig op te vatten als een belangrijk leermoment in het gebruik van dit nieuwe beleidsinstrument.”.

De raad wijst er evenwel op dat de timing erg nipt wordt, zeker voor landelijk gespecialiseerde instellingen die met twee rondes geconfronteerd worden – eerst de erkenning van het specialisme, dan het beleidsplan – en voor de bewegingen.

De raad vindt dat de adviescommissie zich bij de beoordeling nooit mag laten leiden door budgettaire overwegingen. Daarom is de raad zeer tevreden met amendement 8 dat de rangorde schrapt. Vroegere bepalingen over een rangorde onder meer bij verenigingen zijn uit de eindtekst verdwenen.

Anderzijds begrijp ik niet goed waarom amendement 8 dat de rangorde bij sociaal-culturele bewegingen afschaft, de rangorde bij de aanvragen van nieuwe gespecialiseerde instellingen wel behoudt. Hier gelden toch dezelfde inhoudelijke argumenten.

De raad is bezorgd over de rechten van de belanghebbende organisaties. Zo is beroep alleen mogelijk tegen een intrekking van erkenning bij de adviserende beroepscommissie voor culturele aangelegenheden, zoals bedoeld in artikel 15 van het decreet van 19 december 1997. Deze commissie oordeelt slechts over procedurele aangelegenheden, niet over inhoudelijke aspecten. Omdat het decreet veel ruimte laat aan een inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling, wat een subjectief gegeven is, zou het ontwerp ook in de mogelijkheid moeten voorzien om een beroep op inhoudelijke gronden tegen een beslissing van de administratie, de adviescommissie of de minister in te stellen, en niet alleen tegen de erkenning zelf of de procedure. Inhoudelijke appreciaties hebben immers financiële implicaties.

In het ontwerp wordt vaak verwezen naar de nog op te maken uitvoeringsbesluiten. De raad vraagt om alle elementen die te maken hebben met erkenning, subsidiëring en beoordeling voor alle werksoorten op te nemen in het decreet zelf en enkel de praktische voorwaarden ervan in uitvoeringsbesluiten te formuleren.

Dat impliceert dat de parameters of elementen van beoordeling voor alle werksoorten in het ontwerp worden opgenomen. De parameters voor de beoordeling van de volkshogescholen staan niet in het ontwerp maar wel in het uitvoeringsbesluit. De raad heeft dat besluit al een eerste keer besproken. Het is logisch om ook deze parameters meteen in het ontwerp op te nemen zoals dat ook gebeurd is voor de andere werksoorten.

We weten natuurlijk wel dat voor andere werkvormen parameters worden vermeld omdat de beleidsplannen beoordeeld worden door de commissie. Dezelfde criteria kunnen echter ook gebruikt worden voor beoordeling door de administratie.

De raad waardeert amendement 22 dat de subsidiëring van hobby- en vrijetijdsorganisatie heeft geschrapt. De raad is van mening dat dergelijke subsidies niet thuishoren in een ontwerp over sociaal-cultureel volwassenenwerk. De raad vindt het ook goed dat subsidiereserves kunnen gevormd worden, uiteraard onder bepaalde voorwaarden.

De raad vraagt dat voor alle werksoorten een uniforme basisregeling wordt uitgewerkt. Voor sommige vormen wordt een onderscheid gemaakt tussen erkenning en subsidiëring, voor andere niet. Een vereniging of volkshogeschool wordt erkend en nadien gesubsidieerd. Een beweging of een gespecialiseerde vormingsinstelling kan alleen maar gesubsidieerd worden. Hier is van erkenning geen sprake. Dat is onaanvaardbaar. Die organisaties hebben onvoldoende rechtszekerheid. Het zegt eveneens iets over de waardering van de overheid voor die werkvormen.

Voor de meeste werksoorten zijn parameters of elementen van beoordeling uitgewerkt, maar soms verschillen die. Er worden er toegevoegd of er vallen er weg, ook al zijn daar geen duidelijke redenen voor. De verschillen kunnen ook niet altijd verklaard worden door de specificiteit van de werkvorm. De rol van de beoordelingscommissie verschilt, ook al zijn daar evenmin evidente redenen voor. De raad is van oordeel dat de adviescommissie ook het beleidsplan van de volkshogeschool moet beoordelen.

De raad onderscheidt twee aparte types van vormingsinstellingen : de volkshogescholen en de gespecialiseerde vormingsinstellingen. De overige instellingen, zoals de syndicale organisaties en de organisaties van de personen met een handicap kunnen ondergebracht worden in de categorie van de gespecialiseerde instellingen. Om de versnippering tegen te gaan, opteert de raad ervoor om de minimale drempel op 3.000 uren te houden. Dan is het probleem van de federatievorming bij de gehandicaptenorganisaties meteen opgelost.

De raad is bezorgd over het behoud van de verworven professionaliteit in de sector. Daarom is het beter om minimaal 80 procent van de ontvangen subsidies in alle werkvormen verplicht te besteden aan personeel. In het ontwerp staat minstens twee derden van de subsidies.

Zonder afbreuk te doen aan ieder element uit onze adviezen, wil ik tot slot nog enkele specifieke knelpunten onder uw aandacht brengen.

In artikel 18 wordt bij de vaststelling van de individuele enveloppe voor bewegingen door de Vlaamse regering rekening gehouden met de beleidsbezorgdheid om te beschikken over voldoende pluriformiteit in de gesubsidieerde thematische werkingen. De raad merkt op dat hier een bijkomende er-

kenningvoorwaarde wordt opgelegd. Geen enkele beweging heeft daar een invloed op.

In artikel 25 is sprake van maatschappelijke relevantie zonder dat dit begrip in de memorie van toelichting of in de voorbereidende stukken duidelijk omschreven is. De adviescommissie spreekt zich zowel uit over het gespecialiseerde karakter van de gespecialiseerde vormingsinstellingen als over de maatschappelijke relevantie van het thema. Omdat nergens elementen van beoordeling staan, ook niet over de noodzaak voor het voortbestaan van een gespecialiseerde instelling, wordt deze passage best geschrapt.

Wat artikel 47 betreft over de aanpassing van de subsidie-enveloppe aan het prijsindexcijfer, wijst de raad erop dat de bepalingen van het Vlaams Intersectoraal Akkoord moeten geëerbiedigd worden. Dat staat nu niet in het ontwerp.

De raad pleit voor een versoepeling van de spreidingsvereiste voor de lokale afdelingen van de migrantenverenigingen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : In welke mate zijn de organisaties zelf betrokken bij het probleem van de ordening van het levenslang en levensbreed leven ? Krijgen zij inspraak bij de indeling in formele en informele educatie ? Zijn zij betrokken bij de besprekingen over flexibiliteit, modulering, elders verworven competentie ? Ik heb de indruk dat een en ander te veel geleid wordt door academici.

De heer Jules Aelbrechts : De raad zelf is niet betrokken bij de besprekingen en de interface, SoCius echter wel. Zij brengen verslag uit aan ons. Zij kunnen ook beter antwoorden op de vragen.

We zijn sterk bekommerd over een duidelijke positionering van het sociaal-cultureel werk bij het levenslang leren. De inhoudelijke formulering van dit ontwerp komt daar onvoldoende aan tegemoet.

De voorzitter : In het ontwerp staat dat er tenminste twee derden van de middelen aan personeel besteed moet worden. De organisaties kunnen altijd meer geld daaraan besteden. Waarom is daar een decretale bescherming voor nodig ?

Wat bedoelt u precies met uw kritiek op het criterium van de maatschappelijke relevantie in artikel 25 ? Moet dat criterium geschrapt worden of alleen nader omschreven worden ?

De heer Jules Aelbrechts : We zijn heel erg bekommerd over de professionalisering. Er zijn al heel wat inbreuken geweest op decretale bepalingen. Een beschermde professionaliteit maakt de sector sterker bij onderhandelingen, maar er zijn ook inhoudelijke argumenten.

We achten het wenselijk dat in het ontwerp verplicht wordt om minstens 80 procent van de middelen verplicht te besteden aan personeel. Maatschappelijke relevantie is een belangrijk begrip maar wordt niet nader omschreven. Dat criterium mag niet afhankelijk zijn van de samenstelling van de regering of de adviescommissie. Er moeten objectieve, meetbare normen zijn. Noch in het ontwerp, noch in de memorie van toelichting is dat verduidelijkt. Door het aantal uren dat een instelling werkt, is de maatschappelijke relevantie al bewezen. Als er geen duidelijkheid komt is het beter dat criterium te schrappen.

2. Uiteenzetting door de heer Hugo De Blende, voorzitter van het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk (SoCiuS)

De heer Hugo De Blende : De benadering van SoCiuS is anders dan die van de overheid of van de belangenbehartiger.

We reageren op het ontwerp van decreet vanuit de specifieke kerntaken die aan het steunpunt zijn toegekend. Dat betekent dat we vooral stilstaan bij de achterliggende politieke en inhoudelijke beleidsopties, en niet zozeer bij de praktische keuzes.

We spitsen onze tussenkomst toe op drie aspecten : de gevolgen van het ontwerp voor de positionering van het sociaal-cultureel werk in het geheel van het levenslang en levensbreed leren ; de haalbaarheid van de keuze om de migrantenverenigingen uit te bouwen tot volwaardige sociaal-culturele organisaties en de gevolgen van de keuze voor subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk op meer kwalitatieve gronden en de repercussies voor het nieuwe beleidsinstrumentarium.

Het aftellen is lang geleden begonnen. Er zijn een aantal initiatieven genomen om informatie te verstrekken over wat er allemaal in het ontwerp gaat staan. SoCiuS heeft verschillende initiatieven genomen om de sector voor te bereiden op de implicaties van het nieuwe decreet, vooral op het vlak van beleidsplanning en het vastleggen van indicatoren en normen.

We hebben vijf cursussen georganiseerd over het schrijven van beleidsplannen. In totaal hebben 210 beroepskrachten zich daarvoor en ook voor gelijksoortige initiatieven van Kwasimodo ingeschreven. Meer dan 30 organisaties nemen momenteel deel aan intervisiegroepen, waar men probeert om de ervaring die men heeft in het schrijven van de beleidsplannen, aan elkaar uit te wisselen. Meer dan 30 mensen zijn ingeschreven voor een collegagroep, waar het gaat over het opstellen van bruikbare meetplannen waarin per beleidsindicator wordt vastgelegd hoe men zal meten en hoe frequent dat gebeurt.

Daarnaast is er een belangrijke herstructurering opgenomen in het ontwerp. Ook op dat vlak zijn er heel wat initiatieven. Ik belicht in eerste instantie de oprichting van dertien volkshogescholen in Vlaanderen. Sinds januari 2002 zijn daarover besprekingen gestart in de 13 regio's. Dat is om diverse redenen een heel moeizaam proces. Maar het lang uitblijven van het decreet en de onduidelijkheid hebben de onzekerheid en de twijfel ongetwijfeld in de hand gewerkt. Desondanks worden in alle regio's de gesprekken met gedrevenheid verder gezet en verlopen de voorbereidingen op de meeste plaatsen volgens schema.

Tot slot is ondertussen ook gestart met het opstellen van een actieplan om de verenigingen van migranten te ondersteunen zowel in hun groei als in hun inhoudelijke en methodische aanpak. Dit alles toont aan dat het steunpunt op een ernstige manier bezig is met de voorbereidingen op de nieuwe uitdagingen.

Het ontwerp van decreet positioneert het sociaal-cultureel volwassenenwerk en in het bijzonder de volkshogescholen en vormingsinstellingen terecht in de context van het levenslang en levensbreed leren. De specificiteit ervan wordt verduidelijkt aan de hand van drie aspecten : de (beleids)context waarin dit werk plaatsgrijpt, de inhoud en de eigen sociaal-culturele methodiek. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk wordt gedefinieerd als een onderdeel van het beleidsveld sociaal-cultureel werk. Het staat los van enig schoolverband en los van elke vorm van beroepsopleiding. In de memorie van toelichting wordt gesteld wat de begrippen precies inhouden.

Anderzijds verwijst het decreet duidelijk naar het levensbrede perspectief van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. In de definitie van sociaal-cultureel volwassenenwerk lezen we dat het de activiteiten omvat die de ontplooiing van volwassenen en hun maatschappelijke participatie willen bevorde-

ren. In de definitie van niet-formele educatie wordt gepreciseerd dat het gaat om een vorm van volwasseneneducatie waarin de deelnemers hun kennis, inzicht en vaardigheden vergroten voor zichzelf en voor anderen, met het oog op hun persoonsontplooiing en het actief participeren in een democratische samenleving. Uit beide definities kan men afleiden dat sociaal-cultureel volwassenenwerk deelnemers toerust voor de verschillende taken en rollen in de samenleving.

In het ontwerp van decreet wordt sociaal-cultureel volwassenenwerk ook gerelateerd aan de niet-formele educatie. Niet-formele educatie wordt gedefinieerd als het doelbewust scheppen van voorwaarden en het organiseren van activiteiten en leerprocessen binnen een gestructureerd en duurzaam kader buiten de formele context van onderwijs en beroepsopleiding. Verder in de tekst – als het gaat om subsidievoorwaarden voor volkshogescholen en vormingsinstellingen – wordt deze definitie verengd. Op uitzonderingen na wordt alleen niet-formele educatie, die plaatsvindt in een open aanbod en binnen de autonome tijd van de deelnemers, in aanmerking genomen.

In dit ontwerp van decreet wordt voor het eerst ingeschreven dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties de sociaal-culturele methodiek hanteren. In de definitie van sociaal-culturele methodiek wordt omschreven wat de uitgangspunten, doelstellingen en werkwijzen van sociaal-culturele organisaties zijn en zouden moeten zijn. Het gaat om een praktijktheorie die steunt op reflectie, ervaring en wetenschappelijk onderzoek.

Het is positief dat de minister van Cultuur met dit decreet een volwaardige en specifieke plaats voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk in het levenslang en levensbreed leren opeist. Daarmee schrijft de minister zich in in de actuele acties op Europees en Vlaams niveau om het niet-formeel en informeel leren in de aandacht te plaatsen omwille van de sleutelcompetenties die er aangeleerd worden en als aanvulling en correctie op de eenzijdigheid van een educatief beleid dat overwegend gericht is op de arbeidsmarkt.

De aandacht en waardering van de Vlaamse overheid voor het levensbreed leren dat in belangrijke mate door het sociaal-cultureel volwassenenwerk ingevuld wordt, komt concreet tot uiting in de samenstelling van de kerngroep en werkgroepen van de Interface. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk neemt er voor het eerst plaats naast VDAB, VIZO en het volwassenenonderwijs. Ze zijn ook terug te vinden in het Pact van Vilvoorde waarbij

de sociale partners betrokken zijn, in het actieplan van de Vlaamse regering : 'Een leven lang leren in goede banen' en in het Strategisch Plan Werkgelegenheid, waar één van de beoogde beleidseffecten een stijgende deelname aan levensbrede vorming is.

Een eerste opmerking is dat naast de niet-formele educatie ook het informeel leren in het begrippenkader opgenomen zou moeten worden, zonder bepaalde vormen van educatie exclusief te koppelen aan een of andere werksoort.

Een tweede bemerking betreft de visie in dit decreet op de positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in relatie tot de beroepsopleiding en het volwassenenonderwijs. In het ontwerp van decreet wordt terecht sterk de eigenheid van het sociaal-cultureel volwassenenwerk beklemtoond.

Maar het gebeurt op een wijze die voorbijgaat aan de inbedding van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in de volwasseneneducatie en de complementariteit van sociaal-culturele organisaties ten aanzien van andere aanbieders van volwasseneneducatie. Dit houdt met het oog op een toekomstgericht Europees en Vlaams educatief beleid veel gevaren in. De drang van de overheid om het aanbod van sommige vormingsinstellingen te 'zuiveren' dreigt zover te gaan dat de eigen ruimte die men voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk claimt, een geïsoleerde ruimte wordt.

Een geïntegreerd beleid inzake volwasseneneducatie streeft naar het neerhalen van de schotten tussen de aanbieders in het belang van de lerende burger. De kans is groot dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk omwille van beperkende decreetdefinities en -voorwaarden de huidige beleidsontwikkelingen inzake levenslang en levensbreed leren mist. De opties in het ontwerp van decreet gaan voorbij aan ingrijpende veranderingen in de wereld van het levenslang en levensbreed leren.

Vroeger werkten de beroepsopleidingen en het volwassenenonderwijs met een curriculum dat één en ondeelbaar was. Nu worden de opleidingen en de curricula gemodulariseerd. Op Vlaams niveau worden binnen de Interface afstemmingsprojecten opgezet tussen de verschillende aanbieders van volwasseneneducatie om deelnemers in de toekomst de mogelijkheid te bieden om onder bepaalde voorwaarden delen van trajecten bij verschillende aanbieders te volgen. Zo is het sociaal-cultureel volwassenenwerk nu reeds betrokken bij het project huishoudopleidingen, een vorm van opleiding die ook door sommige sociaal-culturele organisa-

ties wordt georganiseerd. De opties die in dit ontwerp van decreet zijn vervat, houden in dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk op de eerste stappen richting afstemming en integratie zal moeten terugkeren.

Een derde bemerking betreft de groeiende aandacht in Europa en in Vlaanderen voor de Erkenning van eerder/elders Verworven Competenties (EVC). Wegens het toenemende belang dat de Europese Commissie hecht aan de sleutelcompetenties die in het niet-formeel en informeel leren verworven worden, worden de lidstaten gestimuleerd om methoden en standaarden te ontwikkelen voor de waardering van dit leren en een wettelijk raamwerk tot stand te brengen dat de identificatie, assessment en erkenning van effecten van niet-formeel en informeel leren op grote schaal mogelijk moet maken.

In het CONBEL-rapport van Herman Baert en Dirk Van Damme wordt EVC een belangrijk middel genoemd om de 'educatieve kracht' van het sociaal-cultureel volwassenenwerk maatschappelijk zichtbaar te maken. Het erkennen van elders/eerder verworven competenties biedt mogelijkheden om de sleutelcompetenties die in het sociaal-cultureel volwassenenwerk kunnen verworven worden, zoals plannen en organiseren, voor zichzelf opkopen, samenwerken, omgaan met problemen, te benoemen en te waarderen, bijvoorbeeld in functie van de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt of in functie van het verlagen van de instap of de verkorting van leer- en opleidingsroutes.

Hoe moet in het licht van deze nieuwe evoluties een ontwerp van decreet begrepen worden dat stelt dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk los staat van enig schoolverband, niet leidt tot erkende diploma's of getuigschriften en niet-beroepsgericht is?

Waarom zou het levensbreed leren in het sociaal-cultureel volwassenenwerk op alle domeinen van het leven betrekking mogen hebben behalve op het domein van het beroep dat zo indringend werkt op de leefwereld van de deelnemers?

Het is belangrijk dat de minister duidelijkheid schept. Het niet-beroepsgericht karakter van het sociaal-cultureel volwassenenwerk gecombineerd met de verplichting dit werk in de regel te moeten organiseren in de autonome tijd, sluit de wereld van de arbeid af voor het levensbreed leren en vice versa. Dit is in het licht van de toekomst van het sociaal-cultureel volwassenenwerk een grote vergissing.

De decreetopties dreigen het sociaal-cultureel volwassenenwerk niet alleen te isoleren in relatie tot de beroepsopleiding en het volwassenenonderwijs. Het gevaar is reëel dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk zoals het volgens dit ontwerp vorm moet krijgen in de volkshogescholen of landelijk gespecialiseerde instellingen, geen aansluiting vindt bij de educatieve noden in verschillende maatschappelijke verbanden buiten de culturele sector.

Onze conclusie is dat een reële erkenning en waardering van de specifieke positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk tegen de achtergrond van nieuwe theoretische inzichten en nieuwe oriëntaties in de theorievorming en praktijk van het levenslang en levensbreed leren, niet valt te rijmen met beperkingen als 'geen onderdeel van het schools curriculum', 'niet diplomagericht', 'niet-beroepsgericht' en 'binnen de autonome levenssfeer'.

De specificiteit van het sociaal-cultureel volwassenenwerk ligt in het feit dat het een eigen sociaal-culturele methodiek hanteert. Het is deze methodiek die een andere doelstelling en aanpak waarborgt dan die van het volwassenenonderwijs of de beroepsopleiding.

Het beleid van de minister van Cultuur ten aanzien van de verenigingen van migranten kan in enkele begrippen samengevat worden: waardering voor de culturele diversiteit, integratie en positieve actie. De bijzondere aandacht in het ontwerp voor de verenigingen van migranten steunt op het respect en de waardering die de Vlaamse Gemeenschap wil opbrengen en wil stimuleren voor elke culturele uiting, ook deze van de allochtone gemeenschappen. Iedere cultuur heeft immers recht op een volwaardige plaats. Integratie houdt concreet in dat de verenigingen van migranten op termijn op gelijke wijze zullen behandeld worden als de Vlaamse verenigingen. Om deze inhaalbeweging mogelijk te maken, voorziet het decreet in een supplementaire toelage die moet aangewend worden om het sociaal-cultureel werk in de lokale groepen te versterken.

De veertien erkende federaties zijn erg verschillend qua aantal lokale afdelingen of groepen. Op basis van de cijfers van de overheid voor het jaar 2001 haalden vijf federaties de norm van 50 afdelingen zoals in het ontwerp vereist is. Maar geen enkele federatie voldoet op dit ogenblik aan de normen inzake spreiding van de lokale groepen. Het valt nu al te voorspellen dat spijs de grootste inspanningen, de meeste federaties de spreidingsnorm ook na de overgangsperiode niet zullen halen

om de eenvoudige reden dat men geen mensen kan verenigen als die er niet zijn.

De erkende federaties zijn ook erg verschillend op het vlak van de werking. Eén kenmerk hebben de verenigingen van migranten echter gemeen : ze worden overvraagd. De integratiesector doet een beroep op het verenigingsleven om een achterban te bereiken. De medewerkers van de migrantenverenigingen moeten overal optreden als woordvoerders van hun gemeenschap. Vandaag bij de minister-president, morgen bij de Minister van Werkgelegenheid en Toerisme en overmorgen bij de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen die tevens coördinerend minister is voor het minderhedenbeleid. Uiteraard zijn dit belangrijke opdrachten met het oog op de kansenverbetering van de allochtone bevolking. Maar daardoor komt de opdracht waarvoor ze door de minister van Cultuur worden gesubsidieerd, met name de uitbouw van een allochtoon middenveld via een sociaal-culturele werking, in het gedrang.

Om de verenigingen van migranten alle kansen te bieden om zich uit te bouwen als volwaardige verenigingen voor sociaal-cultureel volwassenenwerk volstaat het niet dat de minister van Cultuur tijdelijk aanvullende financiële middelen ter beschikking stelt voor de professionalisering van de sector of voor deskundigheidsbevordering en het ontwikkelen van educatief materiaal voor de lokale groepen. Er moeten dringend gesprekken georganiseerd worden op het niveau van de Vlaamse regering en de betrokken sectoren over de relatie tussen de integratiesector en de verenigingen van migranten.

De verenigingen van migranten moeten de ruimte krijgen om zich als sociaal-culturele verenigingen uit te bouwen. Dit zal ertoe bijdragen dat het allochtoon middenveld wordt versterkt en dat de allochtone gemeenschap zal beschikken over tal van geëmancipeerde mannen en vrouwen die over de competenties beschikken om hun gemeenschap te vertegenwoordigen in allerlei maatschappelijke verbanden.

Dit is geen pleidooi om de sociaal-culturele werking en het woordvoerderschap van elkaar te scheiden en onder te brengen in afzonderlijke organisaties. Integendeel, beide functies moeten geïntegreerd aangepakt worden. Daar zit juist de meerwaarde. We durven aandringen op afspraken die het mogelijk maken dat medewerkers van verenigingen van migranten gesubsidieerd worden door de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen voor het woordvoerderschap, het vertegen-

woordigingswerk en de relatie met de integratiesector en de andere medewerkers door de minister van Cultuur voor de ondersteuning van de lokale groepen en de sociaal-culturele werking.

Medewerkers die het woordvoerderschap op zich nemen, kunnen dan voor overleg en ondersteuning terecht bij het Forum, terwijl medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de sociaal-culturele werking voor hun ondersteuning een beroep kunnen doen op SoCiuS.

Een van de meest ingrijpende veranderingen die dit decreet beoogt, is de omslag naar zorg voor en beoordeling naar kwaliteit. Het staat vast dat zowel de organisaties als de administratie voor Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk ervaring zullen moeten opdoen met de nieuwe manieren van werken en tijd zullen nodig hebben om een nieuwe, meer kwaliteitsvolle relatie op te bouwen. Het decreet en het uitvoeringsbesluit kunnen en moeten daartoe bijdragen door helder het nieuwe beleidsinstrumentarium te omschrijven, door duidelijk te zijn over de nieuwe erkennings-, beoordelings- en evaluatieprocedures, door te voorzien in de nodige verhaal- en beroepsprocedures en door in alle aspecten die dit decreet regelt consequent de omslag naar kwaliteit door te trekken.

SoCiuS stelt tot zijn tevredenheid vast dat het ontwerp benadrukt dat in de werking moet rekening gehouden worden met principes van integrale kwaliteitszorg. Streven naar kwaliteit is altijd al een belangrijke bekommernis geweest in de sector. Nu worden organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk aangespoord bewust en systematisch bezig te zijn met kwaliteit. SoCiuS waardeert in het bijzonder dat de overheid zich niet laat verleiden tot het opdringen van één integraal kwaliteitsmodel voor de gehele sector. Het opleggen van één model werkt contraproductief.

Werken volgens principes van integrale kwaliteitszorg voltrekt zich niet 'zomaar'. De verplichting een beleidsplan in te dienen, is een structurele stimulans en voor sommige organisaties de eerste aanzet voor de implementatie van principes van integrale kwaliteitszorg in de werking. Een belangrijke voorwaarde is dat duidelijk wordt omschreven aan welke voorwaarden het beleidsplan moet voldoen en dat bij de beoordeling van de beleidsplannen ook aandacht wordt besteed aan de wijze waarop het tot stand komt en niet alleen aan de vormelijke of inhoudelijke aspecten. Het ontwerp en het uitvoeringsbesluit komen hieraan tegemoet. De opmerkingen van SoCiuS hebben betrekking

op de beoordeling en de evaluatie van de beleidsplannen.

De inhoudelijke en kwaliteitsbeoordeling van de beleidsplannen die repercussies heeft voor de subsidiëring wordt toevertrouwd aan een adviescommissie. Het is van cruciaal belang dat deze commissie het vertrouwen heeft van de sector. Daarom moet gezocht worden naar vertrouwenwekkende werkwijzen. Wij willen aandringen dat in het uitvoeringsbesluit bepalingen worden opgenomen over het profiel van de leden van de commissie en over de wijze waarop ze zullen aangeduid worden. Een kwalitatieve beoordeling vereist dat de commissie tot haar oordeel komt op basis van de elementen die in het beleidsplan zelf zijn opgenomen. Het besluit van de commissie moet op basis daarvan worden geargumenteed. Bovendien moet vooraf bekend worden gemaakt hoe een commissie zal te werk gaan en welke criteria ze zal hanteren. Het spreekt vanzelf dat ook de besluiten van de commissie openbaar gemaakt worden, zodat onder meer op basis daarvan organisaties kunnen werken aan de kwalitatieve vooruitgang van de organisatie en het steunpunt met hetzelfde doel acties kan ondernemen voor de ganse sector.

Het ontwerp bepaalt ook dat de administratie de helderheid, transparantie en realiteitswaarde in samenhang met de financiële ramingen van de beleidsplannen zal onderzoeken. Deze bepaling is althans helder en transparant en laat niet toe de rol van de administratie duidelijk af te bakenen in relatie tot de rol van de adviescommissie. Om de opdrachten van beide instanties tegelijk gescheiden en complementair te houden, is het aangewezen dat de administratie het beleidsplan toetst op formele aspecten en een oordeel uitspreekt over de haalbaarheid van het plan. In het eerste geval gaat het om vragen als : is er een missie, is er een SWOT-analyse, is er een personeels- en financieel plan ? In het tweede geval is de vraag : kunnen de doelstellingen gerealiseerd worden met de beschikbare mensen en middelen.

Rekening houdend met alle decreetbepalingen zou gegevensverzameling betrekking kunnen hebben op drie soorten gegevens. Inherent aan de kwalitatieve opzet van dit ontwerp is dat een erkende en/of gesubsidieerde organisatie op de eerste plaats gegevens verzamelt over de werking in de context van de beleidsplanning. Dat wil zeggen dat de meetgegevens die de organisatie bijhoudt en verwerkt, verband houden met de doelstellingen, indicatoren en normen die de organisatie zelf vastlegt in haar beleidsplan.

Dit betekent ook dat elke organisatie in een eigen meetplan per indicator de meetfrequentie en de wijze waarop zal gemeten worden, zelf bepaalt. Deze metingen staan in eerste instantie in functie van het eigen beleid van de organisatie en dienen om na te gaan of de doelstellingen werden gerealiseerd. Ze worden aan de overheid gerapporteerd in het volgende beleidsplan (zelfevaluatie), de jaarverslagen en komen ter sprake in het tussentijds evaluatiebezoek door de administratie. Nog in functie van het opstellen van het beleidsplan zal een organisatie omgevingsanalyses maken.

Een tweede reeks gegevens die een organisatie zal moeten verzamelen en aan de overheid bezorgen, houdt verband met de resterende kwantitatieve normen in het decreet. Hier zou het uitgangspunt moeten zijn dat het om gegevens gaat die nuttig en noodzakelijk zijn in relatie tot de in het decreet genoemde normen, bedragen of definities.

SoCiuS is er zich van bewust dat deze uitgangspunten tot gevolg hebben dat er relatief weinig gegevens over de sector zullen beschikbaar komen voor de legitimering en de monitoring van het overheidsbeleid of om vergelijkingen in de tijd en tussen organisaties mogelijk te maken.

Om dit euvel te verhelpen, zal moeten gezocht worden naar andere manieren van werken zoals onderzoek of enquêtering en naar bijkomende financieringsbronnen zoals dat ook in andere (culturele) sectoren gebeurt. Onder meer het steunpunt Recreatief Vlaanderen kan hier een rol spelen. In aanvulling hierop kan ook aan organisaties gevraagd worden om andere gegevens te bezorgen dan deze die door het decreet vereist worden. Per beleidsperiode en per werksoort kan afgesproken worden in welk jaar welke gegevens bezorgd worden.

3. Vragen van de commissieleden aan de heren Jules Aelbrechts en Hugo De Blende

De heer Herman Lauwers : De heer De Blende signaleert dat op internationaal vlak een verschuiving bezig is van een niet-beroeps- en niet-diplomagerichte opvatting over sociaal-cultureel werk – dat zich afspeelt binnen de zogeheten autonome tijd – naar een verbreding in de richting van andere sectoren, die meer beroepsgericht kunnen zijn. Als het ontwerp in die zin aangepast wordt, vreest hij dan niet dat daardoor zelfs de bijscholing van leerkrachten, die bijvoorbeeld perfect binnen de sociaal-culturele methodiek kan passen, binnen het de-

creet gaat vallen, waardoor het zijn doel voorbij zal schieten ?

De heer Hugo De Blende : De Europese Commissie spoort zijn lidstaten aan om systemen te zoeken waarbinnen de sleutelcompetenties van het sociaal-cultureel werk gevaloriseerd worden op het vlak van opleidingen. Ik geef een concreet voorbeeld. Onze sector is betrokken in een interface voor projecten die te maken hebben met modularisering en EVC-problematiek. Binnen de modularisering zijn er huishoudkundige opleidingen, waarbij gepoogd wordt om naast het onderwijs voor volwassenen en de beroepsopleidingen ook het sociaal-cultureel werk te valoriseren.

Als men dat doet, kan de instap in de andere onderwijscircuits vergemakkelijkt worden en kunnen de trajecten ingekort worden. Ik denk daarbij aan de voortgezette opleidingen die bepaalde sociale hogescholen organiseren, waar men na een inangspreef en het aantonen van ervaring in het sociaal-cultureel werk mee kan instappen. In het kader van EVC wordt voor dit soort dingen een nieuw instrumentarium ontwikkeld. Men kan dan bijvoorbeeld de bewijsstukken voor basiscompetenties in een portfolio verzamelen.

Wat houdt de bepaling ‘niet-diplomagericht’ in, dit met het oog op de verschillende evoluties ? Ik heb niet gezegd dat het sociaal-cultureel werk onderwijs of een beroepsopleiding is. Net om dit te vermijden, denk ik dat het beter zou zijn om ons te profileren op basis van het begrip sociaal-culturele methodiek.

Er lopen momenteel enkele projecten in het kader van Interface. Er zijn het EVC-project voor vrijwilligers en het EVC-project voor reisleiders en gidsen, waarin we zoeken naar systemen om competenties die vrijwilligers in het sociaal-cultureel volwassenenonderwijs opdoen, te valoriseren met het oog op een instap in bijvoorbeeld een beroepsircuit. Er zijn dus heel wat initiatieven om tot integratie te komen, via modules of via EVC-projecten.

Kan de minister verduidelijken hoe we deze begrippen in deze context moeten verstaan ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik sluit me aan bij het pleidooi van de heer De Blende. Ik zou het betreuren dat de afbakening binnen dit ontwerp van decreet het gebrek aan bereidheid en openheid in het onderwijs nog zou versterken.

Het onderwijs toont zich immers weinig bereid om deze sector een plaatsje te geven. Het verwerven van maatschappelijke waardering is nochtans essentieel voor de democratisering van het onderwijs. Er moeten trapjes worden ingebouwd om mensen die op een bepaald ogenblik hebben afgehaakt, via formele en informele vormingsactiviteiten weer in te laten stappen in het onderwijs.

De heer Hugo De Blende : Ik deel de bekommernis van mevrouw Van Hecke. Ik wijs erop dat de waardering door andere sectoren niet langer minimaal is. Er is sprake van een belangrijke kentering op dit vlak. Zo zetelt voor de eerste keer in de Vlaamse geschiedenis het sociaal-cultureel volwassenenwerk als volwaardige partner in Interface. De lopende projecten kunnen er ook in de praktijk voor zorgen dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk eindelijk wordt erkend.

Deze erkenning vinden we ook terug in de doelstellingen van het Strategisch Plan Werkgelegenheid en het Pact van Vilvoorde. Na een uitgebreide consultatieronde wil ook de Europese Commissie de Europese lidstaten stimuleren om systemen en wettelijke kaders te creëren om het verwerven van sleutelcompetenties te valoriseren. Dat de sociale partners hier uit economische motieven aandacht voor opbrengen, is alleen maar meegenomen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik hou zeker geen pleidooi om onderwijsactiviteiten in dit systeem toe te staan, maar wil vermijden dat we door te strakke definities bepaalde deuren sluiten. De uiteenzetting van de heer De Blende stemt tot nadenken over de mogelijke implicaties van een eenvoudige definiëring.

Begrijp ik goed dat de heer De Blende van mening is dat er bij het geven van opdrachten wel aandacht voor kwaliteitszorg moet zijn, maar dat geen systemen mogen worden opgelegd ? Gaat het dan enkel om de beoordeling van het feit dat een vereniging aan kwaliteitszorg doet, of ook om de beoordeling van de keuze voor een bepaald kwaliteitssysteem ?

De heer Hugo De Blende : De vrees bestond dat de beoordeling zou gebeuren op basis van de principes van integrale kwaliteitszorg, naar analogie met sommige welzijnssectoren. We vreesden dat we al onze tijd zouden moeten besteden aan het opstellen van kwaliteitshandboeken, in plaats van bezig te kunnen zijn met het leveren van kwaliteitswerk. Door de huidige formulering in het ontwerp van decreet worden de organisaties op hun verantwoordelijkheden gewezen. Ze moeten zelf een manier van werken ontwikkelen, die ze om-

schrijven in hun beleidsplan. Op deze manier kan ook rekening worden gehouden met de grootte van de organisaties.

Dit betekent niet dat iedereen gewoon zijn zin kan doen. De organisaties moeten bewust en systematisch bezig zijn met kwaliteitszorg. In het beleidsplan moeten ze aantonen dat ze eventuele leemtes proberen in te vullen met kwaliteitsprojecten.

De heer Dany Vandenbossche : De heer De Blende zegt dat in het uitvoeringsbesluit het profiel van de leden van de adviescommissie moet worden omschreven. Het zou om een dubbel profiel gaan : mensen met praktijkervaring en personen die thuis zijn in planningsprocessen. De samenstelling van deze adviescommissie zou bovendien moeten gebeuren in samenwerking met de sector. Wat betekent dit concreet ?

De heer Hugo De Blende : De adviescommissie zou inderdaad het best worden samengesteld uit twee categorieën van mensen : mensen met kennis uit de sector, die daarom niet noodzakelijk uit de sector komen, en mensen die kennis hebben van kwaliteitsprocessen. Deze laatsten vind je zowel terug in de bovenbouw van het sociaal-cultureel werk als in de hogescholen.

Dit zou concreet kunnen betekenen dat de sector wordt betrokken bij het opstellen van een lijst met namen door de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en door de overheid. De minister zou finaal beslissen wie in de adviescommissie zettelt, rekening houdend met het gevraagde dubbele profiel.

De heer Chokri Mahassine : Ik heb een vraag over de migrantenverenigingen. Zij zouden enerzijds op tal van vlakken overvraagd worden, maar anderzijds houdt de heer De Blende het pleidooi om ze binnen de sociaal-culturele organisaties te houden. Is dit geen contradictie ?

Zou er niet best een overkoepelend platform opgericht worden, dat adviezen aan de verschillende ministers en overheden kan geven ? Dat platform zou niet gekoppeld zijn aan de socio-culturele verenigingen. Die hebben immers andere taken.

De heer Hugo De Blende : Uw analyse klopt. We hebben grondig overlegd met de verschillende betrokkenen. Op basis daarvan hebben we ons voorstel geformuleerd. De Vlaamse regering moet zich bezinnen over de vorm van de relatie tussen de verenigingen van migranten en de integratiesector.

Die sector heeft immers buiten de federaties geen achterban. Zowel de belangenbehartigers als de sociaal-culturele sector moeten voldoende kansen krijgen. Een mogelijke oplossing is de federaties verantwoordelijk te stellen voor twee aparte, maar toch geïntegreerde taken. Dan kunnen de bekommernissen van de praktijkmensen uit vormings- en sociaal-cultureel werk geuit worden bij de beleidsmakers. Omgekeerd kan de mening van de overheid ook doordringen tot de federaties zelf. Het is niet zinvol om beide taken te isoleren.

Het is ons doel om alle aspecten van het sociaal-cultureel werk te versterken. Daarom moet nagegaan worden of de organisaties zich soms niet te veel bezig houden met taken van de integratiesector. De federatie begeleidt de sociaal-culturele organisaties voor migranten in hun zoeken naar een eigen identiteit.

Ook dat is in ons voorstel inbegrepen. De haalbaarheid ervan moet door de politici beoordeeld worden. De professionalisering in de sector is te klein. Het volstaat niet om geld in de sector te pompen, de tijd en de mogelijkheden ontbreken immers. Een andere werkwijze is noodzakelijk.

De voorzitter : Het ontwerp hanteert een brede definitie van sociaal-cultureel werk. Omwille van budgettaire problemen is een afbakening noodzakelijk. Daarom zijn er criteria over de functie en de plaats, onder meer is sprake van autonome vrijetijd. In de meeste landen van Europa wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de vormen die op arbeid gericht zijn en de andere. Zal Vlaanderen de boot missen als de definitie gehandhaafd blijft ?

De heer Hugo De Blende : Als de definitie zo blijft, zal dat inderdaad het geval zijn. De huidige definitie remt de ontwikkelingen af. Daarom ben ik benieuwd of en hoe de minister het ontwerp zal aanpassen aan de Europese ontwikkelingen. Het is geen eenvoudige discussie, ook niet voor de sector zelf omdat elke omschrijving directe gevolgen heeft.

De voorzitter : Kan u zelf een betere definitie geven ?

De heer Hugo De Blende : We zullen dat proberen. Sommige termen in het ontwerp zijn moeilijk en onduidelijk. Wat bedoelt men precies met niet-beroepsgericht ? Zijn betaald educatief verloop en tijdskrediet vormen van autonome tijd ? Er zijn meer specificaties nodig.

De voorzitter : De definities of criteria voor de verenigingen van migranten zijn te strikt. Er zouden over een paar jaar maar vijf federaties aan de normen beantwoorden. Pleit u voor een versoepeling van de normen of een langere overgangperiode ?

De heer Hugo De Blende : Er zijn twee normen : het aantal groepen of afdelingen en de spreiding. Uit de cijfers van 2001 blijkt dat vijf federaties van de vijftig aan de eerste norm voldoen. Aan het tweede criterium voldoet geen enkele organisatie. Een aantal federaties kan nog groeien en haalt bijna de grens van de vijftig organisaties.

De spreiding over drie provincies is moeilijker te realiseren. De meeste federaties werken op basis van etnische herkomst. In bepaalde regio's zijn er echter geen mensen van die bepaalde etnie, dus kunnen ze zich niet verenigen. Daarom vragen we om de norm aan te passen.

De voorzitter : Wil u de beroepsprocedure in dit ontwerp opnemen ?

De heer Hugo De Blende : De beroepsprocedure staat in het andere kaderdecreet. In de oorspronkelijke teksten was er geen beroepsprocedure voor alle aspecten. De discussies over de uitvoeringsbesluiten evolueren in een goede richting.

4. Uiteenzetting door de heer Peter Warson, voorzitter, en de heer Hugo De Vos, directeur van de Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk

De heer Peter Warson : Dit ontwerp kent een lange ontstaansgeschiedenis. De eerste stappen zijn gezet met de publicatie van de Bouwstenennota in februari 2001. We hebben dus een lang traject achter ons, waarbij wij als federatie consequent geprobeerd hebben de dialoog te blijven voeren. Intern hebben we even consequent onze leden voortdurend betrokken bij deze werkzaamheden.

De FOV heeft als belangenbehartiger vanuit een paar perspectieven naar dit ontwerp gekeken. Ons belangrijkste uitgangspunt en dus toetssteen is steeds de vraag geweest of dit ontwerp de sector vooruit helpt. Versterkt het ontwerp de maatschappelijke positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk ? Biedt het een perspectief voor de huidige en toekomstige actoren ? Is er voldoende maatschappelijke steun om dit ontwerp uit te voeren ? Dat zijn de kernvragen. Uiteraard gebeurt dit door een nauwkeurige analyse van de mechanismen en

spelregels in het ontwerp. Het was een soort hindernissenkoers zonder duidelijke wegwijzers.

De sector heeft de Bouwstenennota als bijzonder hard en zeer onbillijk ervaren. We stellen vast dat de uitgangspunten nergens voldoende wetenschappelijk werden onderbouwd, maar al te veel stoelden op een aantal vooroordelen van het kabinet.

De beleidsomslag die het kabinet voorstelt, stoelt ons inziens op drie elementen : een omslag van kwantiteit naar kwaliteit en inhoud ; het initiëren van samenwerkingsverbanden en ruime aandacht voor vernieuwing en experiment. Het FOV heeft zich in deze beleidsomslag ingeschreven ; niet blindelings uiteraard, maar over de essentie zijn we het eens.

Wat de beleidsomslag naar kwaliteit en inhoud betreft zijn wij van oordeel dat het legitiem is om hier meer dan in het verleden aandacht aan te besteden. Daarmee zeg ik meteen dat wij van oordeel zijn dat er ook in het verleden ruim aandacht was voor de inhoudelijke en kwalitatieve aspecten van ons werk. Tal van organisaties werken – vaak in stilte – al jaren met beleidsplannen, jaarplannen, formuleren doelstellingen, objectieven en hebben interne kwaliteitszorgsystemen. Het is betreurenswaardig dat bij de bespreking van dit ontwerp niemand tot nu de moeite heeft gedaan deze deskundigheid te valoriseren.

Kwaliteit is ook voor ons zeer belangrijk. Wel willen we pleiten voor enige omzichtigheid : niemand – noch wij, noch de administratie, heeft vandaag reële ervaring met de procedures van beoordeling die in het ontwerp staan. Het is dan ook voor ons van bijzonder groot belang dat deze procedures zo transparant mogelijk zijn, dat de beoordelingen met een zo groot mogelijke zorgvuldigheid gebeuren. Wij zien dus graag dat het ontwerp decreet in deze zin versterkt wordt : als kwaliteitsbeoordeling één van de kernpunten van het nieuwe decreet wordt, dan lijkt het ons vanzelfsprekend dat juist deze elementen in het decreet zelf worden opgenomen. Wij vragen duidelijke, transparante procedures, wij vragen dat de rol van alle betrokkenen eenduidig wordt vastgelegd én dat dit in het decreet zelf gebeurt. Het is voor ons een element van behoorlijk bestuur dat de decreetgever de kernelementen zelf in het decreet opneemt, juist omdat deze elementen de rechtsgrond voor betoelaging zullen vormen.

Een tweede belangrijke lijn die het kabinet vooropstelde is die van samenwerking op verschillende niveaus. Wij onderschrijven dit volmondig en met

enthousiasme. Binnen onze Federatie bewijzen wij trouwens al een tijd dat de sector in staat is om in grote solidariteit samen te werken. Alleen moeten we vaststellen dat in het ontwerpdecreet van heel het onderdeel samenwerking niet veel terecht komt. Ja, er is één decreet dat alle werksoorten overspant.

Neen, er zijn te weinig concrete aanzetten om organisaties tot echte samenwerking te stimuleren. Wij lezen maar een paar passages over mogelijke samenwerkingen : tussen allochtone en autochtone verenigingen (één regeltje), binnen federatievorming van organisaties voor bijzondere doelgroepen, één organisatie per erkende vakorganisatie en tussen landelijk gespecialiseerde instellingen en regionale volkshogescholen. Dat is zeer mager en wellicht een gemiste kans. Daarenboven zijn er bij verschillende van deze samenwerkingsvormen dan ook nog tal van bedenkingen te maken.

De heer De Vos zal het daarover hebben. Het is wel duidelijk dat er slechts één decreet komt. We betreuren dat en we dringen erop aan dat de middelen voor elke werksoort apart gealloceerd blijven. Dit garandeert ten minste dat elke werksoort met een eigen gezicht naar voor komt.

Een derde ambitie is de herijking van de sector door aandacht te schenken aan vernieuwing en experiment. Er komen Regionale Volkshogescholen, de werksoort Diensten verdwijnt, er komt de nieuwe werksoort Bewegingen. Deze verschuivingen kunnen we voorwaardelijk onderschrijven. Het is verdedigbaar dat na tal van jaren eens gekeken wordt hoe het veld zich aandient. Het is verdedigbaar dat nieuwe werksoorten worden gecreëerd. Maar die voorwaardelijkheid is wel cruciaal : het lijkt ons een vorm van behoorlijk bestuur om alle bestaande actoren uit te nodigen, uit te dagen op deze weg van innovatie en de kans te geven de omslag te maken. In het voorliggend ontwerp stellen zich hier toch wel problemen. Met name in het instellingenlandschap vallen er rake klappen. Zelfs het geamendeerde ontwerp biedt voor een aantal vormingsinstellingen te weinig perspectief. Van een echte complementariteit tussen de verschillende soorten vormingsinstellingen is geen sprake. Wij hadden veel liever gezien dat de samenwerking tussen de verschillende aanbieders veel consistent werd uitgewerkt en niet de budgettaire schaarste als uitgangspunt had. Wij wijzen dit gebrek aan evenwicht af en vragen nogmaals dat het engagement om een adequate oplossing voor alle vormingsinstellingen uit te werken ook gehonoreerd wordt.

De Regionale Volkshogescholen hebben als opdracht de afstemming en coördinatie van het aanbod in een regio te doen. Uit praktische overwegingen kunnen we meestappen in dit aanbodgericht denken ; het is wellicht niet realiseerbaar om tal van actoren actief te ondersteunen ; samenwerking en bundeling van middelen kan de slagkracht verhogen. Alleen dient er goed bewaakt te worden dat die voorziening inderdaad alle vragen en noden in een regio oppikt.

De nieuwe werksoort Bewegingen krijgt van het begin af een stiefmoederlijke behandeling. Enerzijds is er het budgettaire carcan waar Bewegingen in gedrongen worden, met minimale toelagen die amper volstaan om een serieuze landelijke campagne te voeren en anderzijds is er het gegeven dat het blijkbaar de ambitie is om per beleidsperiode tabula rasa te kunnen maken. Zo werkt sociaal-cultureel werk niet : het gaat bij ons vaak vooral om procesaansturingen die het moeten hebben van geduldig en langdurig werk. Sociaal-cultureel werk vraagt om een zekere bestendigheid gekoppeld aan mogelijkheden voor vernieuwing.

De vraag die voorligt is of deze drie kernelementen waargemaakt zijn in het ontwerp. Vooraleer we hier kunnen op antwoorden, moeten we enerzijds de budgettaire context en anderzijds nog een aantal algemene elementen uit het ontwerp bekijken.

De beleidsmatige benadering van de sector baart ons zorgen. Ik wil dit verduidelijken aan de hand van twee gegevens. Er is vooreerst de positionering van de sector. Door een zeer rigide invulling van het begrip niet-formele educatie vrezen wij dat de sector de decretale aansluiting bij het maatschappelijke project van levenslang en levensbreed leren zal missen.

Na twee jaar discussie is het voor ons nog steeds onbegrijpelijk waarom het kabinet zo halsstarrig vasthoudt aan deze eenzijdige invulling van de niet-formele educatie. In een kennismaatschappij waarbij één van de speerpunten van het Vlaams beleid juist het levenslang en levensbreed leren is, begrijpen we niet waarom de sector wordt gereduceerd tot louter vrijetijdsprocessen.

Dit blijft een zeer groot probleem in het voorliggende ontwerp. Een tweede aspect van deze beleidsmatige benadering waar we problemen mee hebben is de problematiek van de 'erkenning' (in dit geval de 'niet-erkenning'). Ik verwijs naar de benadering die professor Laermans in zijn studie 'Het Cultureel Regiem in Vlaanderen' aangeeft.

Professor Laermans stelt dat elke overheid terecht keuzes maakt in haar cultuurbeleid. Zeker als we uitgaan van een reflexieve overheid, die meer wil zijn dan subsidieverdeler. De eerste keuze die de overheid maakt, is een onderscheid maken tussen datgene wat men belangrijk vindt en datgene wat voor de overheid minder of niet belangrijk is. Dit onderscheid wordt van overheidswege aangegeven door het officieel als belangrijk, interessant 'erkennen' van bepaalde cultuuruitingen. In een cultuurbeleid is dit de eerste daad. Het is misschien een symbolische daad, maar wel een beleidsdaad met een grote maatschappelijke betekenis, juist omdat het voor de samenleving én de betrokkenen duidelijk maakt dat de overheid iets al dan niet belangrijk vindt. Wij gaan ervan uit dat het kabinet inderdaad een reflexief beleid voert. We vragen daarover een gesprek.

Wij stellen vast dat zowel de Bewegingen als de Gespecialiseerde Landelijke Vormingsinstellingen die erkenning niet kunnen verwerven. In de besprekingen hierover heeft men dit steeds afgedaan als een loutere formaliteit die maar tijdrovend zou zijn en die inhoudsloos is. Het al dan niet verlenen van een erkenning heeft wel degelijk een betekenis. Het is voor elk cultuurbeleid de eerste beleidsdaad. Daarenboven is het in tegenspraak met de inhoud van het ontwerp. Zowel de landelijk gespecialiseerde instellingen als de bewegingen worden gescreend op hun maatschappelijke relevantie. De overheid stelt hier dus een onderscheidingsdaad en bepaalt wat ze belangrijk vindt en wat niet. Ofwel vindt de decreetgever deze screening belangrijk en dan mogen we verwachten dat ook de consequenties van dit handelen in het decreet zelf worden opgenomen, ofwel kan heel dit stuk over de screening ook uit het decreet verdwijnen.

Vrij snel na de eerste gesprekken over het ontwerp werd duidelijk dat indien de overheid haar plannen wilde realiseren dit gepaard zou gaan met een aanzienlijke stijging van het budget van 7,5 miljoen euro. Dat bedrag is bepaald op basis van de gesprekken met de twee opeenvolgende ministers. Er is ons toen voorgespiegeld dat die middelen er zouden komen. Vandaag kunnen we enkel vaststellen dat deze middelen er niet zijn.

Wie een huis bouwt en halverwege vaststelt dat zijn budget ontoereikend is, heeft niet veel keuze: wellicht moet er hoe dan ook een dak gelegd worden, maar er zal bezuinigd moeten worden voor de verdere afwerking; een paar kamers zullen misschien niet gebouwd worden; er zal bespaard worden op de afwerking. Het huis zal er in elk geval anders uitzien dan gedroomd.

Hier is de situatie nog anders. Het komt ons voor dat wij gedwongen worden om het originele huis toch te bouwen, maar dan met veel minder middelen dan er eigenlijk nodig zijn. Vandaag hebben we dus een aangepaste decreetversie. Aangepast vooral om de financiële beheersbaarheid te realiseren.

Het wordt blijkbaar zo stilaan een traditie. Ook de decreten uit 1995 waren financieel onuitvoerbaar. Het kabinet heeft dure eden gezworen dat dit nooit meer zou gebeuren. Wij zitten vandaag echter weer in een situatie van meer van hetzelfde. De aftopping van de groei voor sommige verenigingen, de te krappe betoelaging van de werksort Bewegingen, de subsidiëringconstructie die is opgezet voor de vormingsinstellingen waarbij veel landelijke gespecialiseerde instellingen minder toelage zullen krijgen dan vandaag en de volkshogescholen minder toelage zullen krijgen dan aanvankelijk werd voorgehouden. Wie als goede huisvader (of moeder) plannen maakt, budgetteert daarbij. Het is overduidelijk dat dit hier niet voldoende is gebeurd.

Maakt dit ontwerp dan de ambities waar? Verstert dit decreet de positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in Vlaanderen? Uit het voorgaande blijkt dat wij vanuit de sector hier grote vragen bij formuleren. Wij erkennen volmondig dat dit ontwerp ernstige aanzetten bevat om dat huis van het sociaal-cultureel werk verder te bouwen. Maar het is beslist geen droomhuis. Een aantal verbeteringen kunnen tijdens de besprekingen nog worden aangebracht; het gaat dan vooral om de beleidsmatige benadering en positionering van de sector. De budgettaire ruimte is te krap om al deze plannen te realiseren. Wij vragen dan ook dat in het decreet een evaluatiemoment wordt ingeschreven. Met name in 2005. Het lijkt ons in ieder geval een mogelijkheid om op dat ogenblik, in functie van de eerste echte beleidsperiode, én de inhoud én de budgetten nog eens onder de loep te nemen. Als we van de organisaties kwaliteit en permanente evaluatie verwachten, dan mag dat ook van de regelgeving.

Voor de FOV bevat dit ontwerp dus een aantal aanzetten die de sector kunnen verstevigen, maar wordt een goede uitvoering van het decreet nu reeds ernstig gehypothekeerd door de budgettaire discussie. Wij betreuren dat de inhoudelijke elementen niet ten volle gerealiseerd zullen kunnen worden. Wij wensen daarover het gesprek verder te voeren.

De heer Hugo De Vos : Wij bevinden ons bij een mijlpaal op een zeer lange weg. De bouwstenenno-

ta van voormalig minister Anciaux vormde het startpunt. Op 4 december 2001 was de eerste versie van het ontwerp klaar. Op 24 juli 2002 presenteerde de nieuwe minister van Cultuur een tweede versie. Die werd op 22 november door de Vlaamse regering goedgekeurd. Die tekst ligt ook vandaag nog voor, zij het dan begeleid door 45 – of 57, zoals ik net verneem – amendementen.

Inmiddels werd zeer veel informeel gepraat en was er ook af en toe overleg op het kabinet van de minister. Maar onderhandeld werd er nauwelijks, toch niet in de betekenis van : stapsgewijs gezamenlijk tot een voor iedereen aanvaardbare tekst komen. De FOV is hierbij steeds als belangenbehartiger opgetreden. Onze 130 leden werden voortdurend geconsulteerd.

Dit proces leidde uiteindelijk tot een formeel FOV-standpunt, dat klaar was op 31 januari. Ik stel het nu bondig aan u voor.

De Vlaamse regering wil met dit ontwerp een beleidsomslag realiseren. In de plaats van kwantiteit moet er voortaan oog zijn voor kwaliteit ; de samenwerking wordt versterkt door de uitbouw van de volkshogescholen ; en door de ondersteuning van de bewegingen worden vernieuwing en experiment mogelijk gemaakt. Er wordt ook een nieuw beleidsinstrumentarium ontwikkeld. Voortaan werkt men met beleidsplannen, die aan een adviescommissie worden voorgelegd. Die beoordeling heeft budgettaire consequenties. De tekstversie van 19 juli bood een duidelijk perspectief, maar de regering bleek de budgettaire implicatie van 7,5 miljoen euro niet te kunnen houden. Men moest de tering naar de nering zetten. Het besluit van 22 november zien wij als een aanslag, al blijkt vandaag dat op bepaalde punten correcties werden aangebracht. Sommige tegemoetkomingen zijn zelfs vrij indringend.

De decreten van 1995 waren zeer ambitieus. De mini- en programmadecreten die erop volgden, hebben de uitvoering evenwel lamgelegd. Ik waarschuw ervoor dat dit zich thans kan herhalen. De boodschap is blijkbaar : hetzelfde doen met minder geld. In de overgang worden enkele faciliteiten geboden. De budgettaire ingrepen betekenen voor 9 verenigingen een aftopping van de subsidies tot 100.000 euro. Bij andere is de vermindering inmiddels wel van 10 tot 5 procent gereduceerd. Bij de instellingen werd een ingewikkelde constructie ingevoerd. De aangekondigde financiering met 1,5 euro per inwoner is niet gegarandeerd. Het bedrag van 3.750.000 euro dat voor de bewegingen is uitgetrokken, is niet toereikend.

Tussen 1999 en 2002 is het budget voor Cultuur gestegen met 42 procent, het budget voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk steeg in diezelfde periode met 11,65 procent. Het inflatiecijfer in die periode bedroeg 7,81. De stijging van het budget was dus vrij bescheiden.

Het blokdiagram laat het beeld zien van de stijging van de middelen tussen 1999 en het tijdstip waarop de uitvoering van het ontwerp van decreet op kruissnelheid zal komen. De realisatie van nieuwe wetgevende initiatieven ging in het verleden altijd gepaard met een gevoelige stijging van de middelen.

Dit blijkt nu niet het geval te zijn. In 2005 zullen we immers geconfronteerd worden met twee nieuwe werkvormen, waaronder de op te richten volkshogescholen. De minister heeft vanochtend meege-deeld dat het budget tegen 2005 zal stijgen met 2.500.000 euro, maar we zien dit niet vertaald in het blokdiagram.

Momenteel beschikken de verenigingen over een bedrag van 17.806.404 euro. Als het decreet zonder de aftopping zou worden uitgevoerd, hadden de verenigingen 18.732.560 euro nodig. De uitvoering van het gecreëerde vangnet voor bepaalde organisaties zou neerkomen op een meeruitgave met 341.581 euro. Het nodige totaalbedrag bedraagt dus 19.074.141 euro. Dit levert een tekort op voor de volledige uitvoering van het decreet van 1.267.737 euro.

Ik ga over naar de instellingen, die een vrij ingewikkelde financieringsconstructie kennen door de goedbedoelde poging van de commissieleden om het niet-beschikbare budget in iets aanvaardbaars om te zetten. De gespecialiseerde instellingen wordt het recht gegarandeerd op 37.200 uren vorming. Als na de beoordeling van de dossiers zou blijken dat meer uren worden toegekend, zullen die uren kunnen worden betaald als ze in samenwerking met de volkshogescholen worden aangeboden.

Dit alles speelt zich af binnen een vastgelegd budgettair kader van 14.286.070 euro, waardoor het restbedrag voor de volkshogescholen gevoelig wordt gereduceerd. Daarvoor staat de sleutel in het decreet : maximaal anderhalve euro is uitgetrokken voor de volkshogeschool, omdat onbekend is hoeveel instellingen de ambitie zullen hebben om gespecialiseerde instelling te zijn, of deze zullen worden erkend en gesubsidieerd en wat het volume uren zal zijn.

In de tabel hebben we op basis van een enquête bij onze leden een berekening gemaakt voor 67.316 uren van vorming, al is niet te voorspellen of dit aantal uren aan de realiteit zal beantwoorden. Een reductie van dat aantal heeft belangrijke effecten op het procent verplichte samenwerking. Waar dit voor het aanbod van 67.316 uren 44,74 percent is, zakt dit tot 11,69 als slechts 42.126 uren worden aangeboden.

De laatste tabel maakt duidelijk hoe de situatie zou zijn als het decreet wordt uitgevoerd zoals in juni was gezegd. De verenigingen krijgen dan een bedrag van 19.962.735 euro, terwijl ze 21.230.472 euro wensen. De instellingen krijgen dan een bedrag van 18.663.000 euro, terwijl ze 21.933.030 wensen. De bewegingen krijgen 3.750.000, het steunpunt 1.248.000 euro. Dit brengt ons bij een totaal van 43.623.735 en een gewenst totaal van 48.161.502 euro. Het procentuele tekort per werksoort bedraagt 6,35 percent bij de verenigingen, 17,52 percent bij de instellingen, wat ons brengt op een globaal tekort van 4.537.767 euro.

Deze cijfers maken duidelijk binnen welke budgettaire context we praten. Er werd een budgetbeperking aangekondigd voor 2004-2005. Wij vragen het Vlaams Parlement om deze budgetbeperking die ingebouwd zit in het decreet en het karakter ad infinitum heeft, op een bepaald ogenblik te stoppen. Wij kiezen duidelijk voor drie basisallocaties. De drie onderscheiden werksoorten moeten op een afzonderlijke manier op de Vlaamse begroting voorkomen. We verwijzen hiervoor naar het decreet op het lokaal en geïntegreerd cultuurbeleid.

De cijfers voor 2003 zijn bekend. In het decreet staat gestipuleerd dat de organisaties krijgen wat ze ontvingen in 2001. Ik herhaal dat instellingen, verenigingen en diensten door de programma-decreten reeds jaren in een geblokkeerde situatie verkeren. Als de middelen van 2002 hoger zijn dan die van 2001, hoop ik dat deze trend zich zal voortzetten in 2003.

Al onze organisaties kampen met een budgettaire beperking die voortvloeit uit de decreten van 1995, maar maken zich tegelijkertijd klaar voor het decreet dat waarschijnlijk over een paar weken zal worden goedgekeurd. Zij staan voor een immense opgave. Er moeten regels worden gevonden om de overgang van 2003 naar 2004 op een behoorlijke manier te regelen.

Over het kaderdecreet en de samenwerking heeft onze voorzitter al voldoende gezegd. Ik ga dus over tot een aantal specifieke aandachtspunten. De heer

De Blende heeft voldoende gepraat over het belang van de niet-formele educatie voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen. In onze tekst staat een vergelijkbaar standpunt. We hebben geen problemen meer met de definitie van niet-formele educatie in artikel 2. De laatste zin vinden we overbodig, maar dat is een detail.

We hebben wel moeite met de beleidskeuze verderop in de tekst waar men drie criteria oplegt aan de gespecialiseerde vormingsinstellingen. We hebben dat al voldoende duidelijk toegelicht. FOV is een voorstander van een splitsing van sociaal-culturele vormingsinstellingen. De indeling van de tekst beantwoordt aan die tweedeling.

De specificatie voor de instellingen die werken met gehandicapten of gedetineerden en de syndicale organisaties is niet volledig congruent met de bepaling voor de gespecialiseerde landelijke vormingsinstellingen. Het zou beter zijn om te starten met een aantal algemene bepalingen en procedures en daarna te specificeren.

Misschien worden de landelijke gespecialiseerde vormingsinstellingen wel gevisieerd. De wurging blijft duren tot 2009. Dan moeten de uren, bestempeld als formele uren immers omgezet zijn in niet-formele uren. Daarom pleiten we ervoor om te vertrekken van de sociaal-culturele methodiek, die de kern vormt van deze sector. Zo kan de sector ingebed worden in het ruimer geheel van levenslang en levensbreed leren. De Duitse en Oostenrijkse volkshogescholen werken ook op die manier.

We blijven het belang van een officiële erkenning van alle werksoorten benadrukken. Het volstaat niet om enkel de volkshogescholen te erkennen en andere verenigingen louter te subsidiëren. Er zijn voldoende argumenten voor de noodzaak van een erkenning. Zowel voor Europese projecten, EVC's als tewerkstellingsinitiatieven is een erkenning soms een voorwaarde om deel te nemen. De niet-erkende organisaties kunnen niet concurreren met andere opleidingsverstrekkers. De centra voor volwassenenonderwijs zullen kunnen gebruik maken van de regeling met de opleidingscheques. Als onze organisaties niet meer erkend worden, zullen zij dat niet langer kunnen.

Ook de beoordeling is zeer cruciaal. Het gaat immers over een grote kwalitatieve en kwantitatieve verandering. Wij zijn daarmee akkoord maar de repercussies zijn groot. Als de commissie een beleidsplan negatief beoordeelt, dan kan de organisatie 20 procent van de subsidies verliezen. Ook daarmee zijn we het eens, maar dat toont eens te meer de

noodzaak van duidelijke spelregels aan. Door de criteria moeten de betrokkenen vooraf weten wat het oordeel van de commissie zal zijn. De beoordelingswijze moet helder zijn. De openbaarheid van het advies en de beoordelingsprocedure moet verplicht worden. Ook moet in het ontwerp de beroeps- en verhaalprocedure staan. De huidige beroepscommissie kan zich enkel uitspreken over de procedure. We willen een stap verder gaan en zouden de adviescommissie daarvoor bevoegd willen maken.

In het ontwerp staat een korte definitie van de adviescommissie. Wij vragen om de rol en de taak ervan duidelijk te omschrijven. Het is even belangrijk om de taak van de administratie te kennen. De administratie beoordeelt de vormelijke vereisten, maar dat moet gespecificeerd worden. We stellen voor om in het ontwerp ook een bepaling over de samenstelling van de commissie op te nemen. We verwijzen daarvoor naar het decreet over het jeugdbeleid, waarin staat dat over het profiel van de leden advies moet gevraagd worden. De Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding kan advies geven over het profiel van de leden.

Ik zal kort zijn over het kwaliteitsbeleid, alhoewel het zeer belangrijk is. In onze vorige adviezen hebben wij benadrukt dat meerdere vormen van kwaliteitszorg mogelijk zijn. Wij zijn dus blij dat er niet meer gesproken wordt over de principes van de integrale kwaliteitszorg. Wij zijn voorstander van een eigen invulling van de integrale kwaliteitszorg.

Het is duidelijk dat de omschakeling zeer drastisch is en dat er grote verschuivingen zullen zijn in het concept, de werkwijze en het personeel. Dergelijke verandering moet tegelijk doortastend en omzichtig gebeuren. De minimale rechten van iedereen moeten gerespecteerd worden. Daarom vinden we het goed dat er voor een aantal werksoorten een proefbeleidsperiode komt. Het ontwerp zal ten vroegste op het einde van het jaar in voege treden, dus is de tijd krap.

Een laattijdige goedkeuring van het ontwerp en de uitvoeringsbesluiten zal gevolgen hebben voor de inhoud. Dat is voor sommige werksoorten problematisch omdat er geen overgangsperiode is. Er wordt onmiddellijk bepaald of ze al dan niet erkend worden. Daarom moet de overgangsperiode omzichtig en duidelijk vastgelegd worden.

We vinden het voorts belangrijk dat de huidige professionalisering behouden blijft. Het is dus goed dat alle werksoorten twee derde van het budget moeten besteden aan professionele inzet.

We hebben een aantal voorstellen om de tekst te wijzigen. Algemeen merken we dat er een budgettaire restrictie is. We vragen om die te beperken tot 2004-2005. In 2005 kan er dan, in samenwerking met FOV en RVOCS een evaluatie gebeuren van de invoering en de implementatie van het ontwerp zodat de tekst en de budgetten eventueel bijgesteld kunnen worden.

Ik zal een aantal concrete voorstellen doen over de verschillende werksoorten. Voor de verenigingen pleiten we voor een neutralisering van de aftopping tot 100.000 euro. Verenigingen die nu reeds een kwaliteitsvol beleidsplan ontwikkelen, mogen niet gedwongen worden om opnieuw de volledige procedure te doorlopen in 2005. Een actualisering moet mogelijk zijn.

Omwille van de specificiteit van de migrantenorganisaties, die erkend wordt in de tekst, stellen we voor om de normen te corrigeren zoals de heer De Blende voorgesteld heeft. De spreidingsvoorwaarde kan behouden blijven, maar de voorwaarde om in drie provincies aanwezig te zijn niet.

Voor de 30 procenttoeslag worden de cijfers van het aantal afdelingen in 2001 gehanteerd. Diezelfde gegevens kunnen dan ook gebruikt worden voor de algemene norm van het aantal afdelingen. Zo wordt het mogelijk dat migrantenverenigingen voldoende impact en uitstraling krijgen zodat men kan spreken over goed en kwalitatief hoogstaand sociaal-cultureel werk. Het uitgangspunt was dat een federatie die goed wil functioneren moet beschikken over 80 afdelingen die elk gehonoreerd worden met 2.230 euro.

Men kan erkend worden op 50 afdelingen, maar we vragen dat een potentiële groei tot 80 afdelingen mogelijk wordt gemaakt. Met de 30 procent die nu wordt toegekend aan de afdelingen die er waren in 2001, wordt een systeem gecreëerd dat men jaarlijks tot en met 2009 alle nieuwe groepen die aansluiten bij een migrantenvereniging zal honoreren met een basisbedrag, maar dat men de groei van de groepen niet zal koppelen aan de toeslag van 30 procent voor die nieuw aangesloten afdelingen. Een belangrijk uitgangspunt is toch dat een vereniging ervoor zorgt dat de laatst bijgekomen afdelingen en groepen ondersteund worden in de kwaliteit van hun werk. Die ondersteuning gebeurt door de toeslag van 30 procent, die gaat naar kadervorming, het werken met thematische uitdagingen en dergelijke. Het ontzeggen van de mogelijkheid aan deze nieuwe afdelingen tot en met het jaar 2009 van deze toeslag te genieten, vinden we een kwalijke zaak.

Ten slotte is het mogelijk dat een aantal migrantenfederaties er niet in slagen om te komen tot een groep van 50 afdelingen, maar wel bereid zijn om samen te werken. We vragen dat dergelijke vormen van samenwerking extra worden gesubsidieerd, zodat men het aantrekkelijk maakt om niet langer geïsoleerd te blijven werken.

Als men droomt van 13 sterke volkshogescholen in Vlaanderen, dan moet men de middelen aanbieden om die effectief goed te laten werken. Er is een berekening gemaakt die uitkomt op 1,5 euro per inwoner. Dat is het minimum minimum om kans te maken op de uitbouw van goede nieuwe instrumenten. We vinden het merkwaardig dat in een amendement staat dat men minimum 300.000 euro krijgt en dat men moet beschikken over een personeelskader dat uit vijf functies bestaat : een directeur, twee programmatoren, een verantwoordelijke voor de werving en communicatie, en een administratief medewerker.

We vinden dat die specificatie weg moet en dat men alleen dient te spreken over het feit dat men moet beschikken over een personeelsteam. Wat er nu staat, is een ongelooflijke reductie van datgene wat in artikel 2 staat over de meerdere functies die men verwacht van een volkshogeschool. Het aanbieden van een eigen vormingsaanbod wordt niet geaccentueerd in het amendement.

Een bijkomend probleem is dat de dwingende samenwerking tussen de gespecialiseerde vormingsinstellingen en de volkshogescholen (die wordt uitgedrukt in een percentage) dermate stringent en conditionerend kan zijn voor de volkshogescholen dat dit alleen maar aanleiding kan geven tot ongelukkige toestanden. De gespecialiseerde vormingsinstellingen moeten er verder voor zorgen dat ze het percentage zien te slijten bij de volkshogescholen, die als eerste grote opgave hebben om de educatieve behoeften in hun regio in te vullen.

Wat de gespecialiseerde instellingen betreft vinden we de niet-formele educatie geen goede zaak. In de beleidsbrief Cultuur 2003 staat dat de minister deze regeerperiode met de andere ministers gaat overleggen op welke manier een oplossing kan worden gevonden. We hopen dat hij dat ook zal doen en we zullen daar nauwgezet op toekijken.

In de tekst wordt een uurwaarde van 116 euro gehanteerd. Dat is de resultante van het gemiddelde dat werd uitbetaald in 2000 aan de dan erkende en gehonoreerde vormingsinstellingen.

De Stichting-Lodewijk De Raet had op dat moment een gemiddelde van 138 euro per uur. Het mechanisme van de gemiddelde uurwaarde heeft vooral voor organisaties met mensen met een grotere anciënniteit grote consequenties. Hetzelfde kan worden gezegd over de gehandicaptenorganisaties waar men werkt met een gemiddelde van 150 euro per uur.

We moeten goed overwegen wat de samenwerking is tussen volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen. We hebben altijd gezegd dat we voorstander zijn van een dergelijke samenwerking. De uitdaging voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen om op jaarbasis minimaal met vijf volkshogescholen samen te werken, is een goede zaak. Het dwingende karakter van die samenwerking kan evenwel kwalijke gevolgen hebben.

De bewegingen zitten in een zeer beperkt budgettair carcan. Er is een grote voorafname mogelijk van organisaties die momenteel als dienst erkend zijn en die de ambitie hebben om beweging te worden. Als die operatie lukt, zal er een grote hap weg zijn uit het budget dat voorbehouden is voor de bewegingen. We weten niet wat de budgettaire operatie zal opleveren. Daarom is het belangrijk dat er zo snel mogelijk wordt nagegaan of er gerealiseerd is wat men wilde realiseren, namelijk krachtige bewegingen installeren.

De rangorde is vervangen door het begrip 'gemotiveerde kwotering'. Dat laatste lijkt zeer sterk op rangorde. Ons voorstel is dat de commissie een uitspraak doet over een dossier van een organisatie en bepaalt of dat al dan niet een beweging is. Bij een quotering geeft men een cijfer (men legt een aandeel vast).

De werksoort van de bewegingen wordt gesubsidieerd voor de periode 2004-2009. Dat heeft tot gevolg dat een beweging start met een bepaald toegekend bedrag en dat ze daarmee zes jaar zal moeten werken. We vragen dat in de tekst wordt ingeschreven dat de organisaties de kans krijgen om in 2005 voor de beleidsperiode 2006 tot 2009 duidelijk te maken dat ze hun initiële beleidsplan willen uitvoeren en dat ze misschien in aanmerking komen voor een hoger bedrag.

Over de organisaties die werken met personen met een handicap is weinig gezegd, maar het is wel heel belangrijk dat de verplichte operatie om over te gaan tot federatievorming, met grote omzichtigheid plaatsvindt. Het is geen sinecure om zeer diverse organisaties op elkaar af te stemmen. Dat stelt zich nog scherper in een zeer interessant amendement,

waarin men de kans biedt aan organisaties die momenteel als diensten zijn erkend en educatieve activiteiten organiseren, om in een andere situatie te worden gesubsidieerd als ze overgaan tot federatievorming, maar waar in het ongewisse wordt gelaten of het instellingen zijn dan wel bewegingen of verenigingen. Er wordt geen enkel criterium aan die organisaties opgelegd. De laatste zin stelt alleen dat de Vlaamse regering de voorwaarden zal bepalen. De vraag is over welke voorwaarden het gaat.

We zouden graag op zeer korte termijn (voor 20 februari) overleg plegen met de leden van de commissie Cultuur om te kijken in welke mate ze bereid zijn om in te gaan op onze voorstellen zodat een aantal essentiële punten nog kunnen worden bijgesteld.

Ten slotte willen we mevrouw Van Hecke en de heren Keulen, Vandenbossche, Lauwers en Stassen uitdrukkelijk bedanken voor de inspanningen die ze hebben geleverd.

5. Uiteenzetting door de heer Jul Geeroms, secretaris Kristelijke Beweging van Gepensioneerden (KBG)

De heer Jul Geeroms : Ik wil aantonen dat het ontwerp, meer bepaald de hierin opgenomen beperking van de subsidiëring tot maximaal 4 miljoen frank, voor bepaalde grote verenigingen onrechtvaardig is en de bestaande ongelijkheid voor de komende jaren bestendigt. De stap naar meer kwalitatief werken die de kern is van dit ontwerp van decreet – en waar wij achter staan – wordt hierdoor voor deze verenigingen sterk bemoeilijkt, zonet onmogelijk gemaakt.

Ik geef een voorbeeld, dat mutatis mutandis ook voor de andere gevallen geldt. KBG heeft 230.000 leden, 1.230 afdelingen en (in 2001) 995 actieve afdelingen. In de huidige situatie, waarin het decreet Volksontwikkelingswerk in verenigingsverband uit 1995 van kracht is, wordt KBG gesubsidieerd op basis van 771 actieve afdelingen, hetgeen recht geeft op 25,5 educatieve personeelsleden en 8 administratieve personeelsleden.

Theoretisch, volgens de tekst van het decreet, zou dit moeten resulteren in een subsidie van om en bij de 65.000.000 frank. Feitelijk, door de beperking van de middelen, ontvangt KBG 31.695.562 frank.

Het decreet stelde in het vooruitzicht dat dit verschil zou goedge maakt worden a rato van een sub-

sidieverhoging van 2.000.000 frank per jaar, dus over een periode van 15 jaar). In feite zijn er slechts 2 dergelijke verhogingen geweest.

Ook met de sterke stijging van het aantal actieve afdelingen van 771 naar 953 wordt geen rekening gehouden. In vergelijking met andere sociaal-culturele verenigingen resulteert dit in een zeer lage subsidie per actieve afdeling. Het werkvolume wordt nochtans bepaald door het aantal afdelingen.

Voor 2001 geeft dit voor KBG met zijn 955 actieve afdelingen een subsidie per afdeling van 33.189 frank. De gemiddelde subsidie voor het geheel van de 12.378 actieve sociaal-culturele afdelingen bedraagt echter 51.806 frank. De hoogst gesubsidieerde, Similes, ontvangt 94.004 frank voor elk van zijn 81 actieve afdelingen, de laagst gesubsidieerde, het VCOV, krijgt 23.046 frank voor elk van zijn 516 actieve afdelingen.

Het ontwerp verlaat het begrip actieve afdeling. Het voorgestelde mechanisme voor de berekening van de subsidie zou dus in feite moeten toegepast worden op alle afdelingen van een vereniging. In dit geval zou KBG een subsidie moeten krijgen van ongeveer 57.200.000 frank. Door het feit dat men bij de berekening uitgaat van het aantal actieve afdelingen in 2001 wordt deze maximumsubsidie voor KBG teruggebracht tot 46.146.829 frank. KBG heeft nochtans altijd een beleid gevoerd om zoveel mogelijk afdelingen te maken of te behouden, om zoveel mogelijk gepensioneerden de kans te geven aan de activiteiten deel te nemen. Gepensioneerden – vooral de ouderen onder hen – zijn minder mobiel dan jongeren of actieven. In feite ontmoedigt dit ontwerp deze optie.

Een tweede beperking, namelijk de maximale toename van de subsidie met 4.000.000 frank, reduceert de subsidie voor KBG tot 35.695.562 frank. Deze "toename" is ontoereikend om de stijging van onze personeelsuitgaven (sinds 1998 en de te verwachten stijging in de komende jaren) op te vangen.

Bovendien brengt het nieuwe ontwerp nieuwe uitgaven mee. Denk maar aan het registratiesysteem dat voor een grote vereniging belangrijke kosten meebrengt of de kwaliteitszorg die van ons (te recht) verwacht wordt. Het resultaat van de nieuwe subsidieverdeling is voor KBG geen verbetering in vergelijking met de meeste andere verenigingen.

Ten slotte mag niet uit het oog verloren worden dat deze subsidieverdeling in het nieuwe decreet de-

finitief vastgelegd wordt. Wijzigingen in het subsidiebedrag kunnen alleen op basis van een beoordeling van het beleidsplan. Dit betekent dat in feite de huidige ongelijke subsidiëring definitief vastgelegd wordt. Ik verwijs daarvoor naar de tabel die duidelijk maakt wat het effect van de subsidiebeperking is voor de verenigingen.

Aan de terechte verwachting van KBG en enkele andere verenigingen dat de ongelijke subsidiëring uit het huidige decreet ongedaan zou worden gemaakt in het nieuwe decreet, wordt niet tegemoetgekomen. Daar komt bij dat in de toekomst geen enkel mechanisme de scheeftrekkingen kan corrigeren, zelfs niet geleidelijk. KBG aanvaardt een verschil in subsidiëring per afdeling omdat elke vereniging – ongeacht de grootte – recht heeft op een minimale subsidiëring. De bestaande verschillen die een voortzetting kennen in dit ontwerp van decreet, zijn echter te groot en worden door KBG als onrechtvaardig ervaren.

De subsidiëring in het nieuwe decreet is voor ons ook geen stimulans om zoveel mogelijk afdelingen te behouden en bij te dragen tot de sociale cohesie, die toch ook een doelstelling is van het decreet. Wij krijgen evenmin veel ruimte om echt te werken aan de kwaliteit van onze werking.

Alhoewel KBG niet inziet waarom de beperking van de subsidie als gevolg van het feit dat er te weinig beschikbare middelen zijn, niet proportioneel kan gebeuren op basis van de berekende maximumsubsidie volgens het in het decreet bepaalde mechanisme, stellen wij toch volgende beperking voor : een maximale toename van de subsidie met 4 miljoen of met de helft van de oorspronkelijk berekende toename.

Bovendien is het voor ons essentieel dat de subsidiebeperking beperkt blijft tot de overgangsperiode van twee jaar en dat een mechanisme wordt ingebouwd dat de mogelijkheid biedt om de historische achterstand inzake subsidiëring van bepaalde verenigingen stap voor stap ongedaan te maken. Wij staan volledig achter het amendement van de FOV hierover.

6. Uiteenzetting door de heer Luc Desmedt, Humanistisch Vrijzinnig Vormingswerk

De heer Luc Desmedt : Het Humanistisch Vrijzinnig Vormingswerk sluit zich aan bij de bemerkingen van de FOV bij dit geamendeerde ontwerp van decreet. Het HVV waardeert eveneens de onder-

liggende principes van beleidsomslag, die het ontwerp van decreet beoogt te realiseren.

De huidige teksten van het nieuwe decreet zorgen voor een radicale omslag : voor het eerst wordt kwaliteit als uitgangspunt van evaluatie en daaruit volgende normering geponeerd. Het verlaten van een louter kwantitatieve benadering is een goede zaak voor kleine verenigingen. De doelgroepen van dergelijke verenigingen zijn vaak minderheden in de samenleving. Het loslaten van verstikkende kwantitatieve normen kan de diversiteit en pluriformiteit alleen maar bevorderen en impulsen geven aan de zelforganisatie van betrokkenen.

Toch heeft deze kwalitatieve wending ook een keerzijde bij de toepassing in de werksortverenigingen. Binnen verenigingen ondersteunen beroepskrachten de vrijwilliger. Deze laatste is de spil, de ziel, de motor en ook de finaliteit van de vereniging die de ontplooiing en activering van vrijwilligers beoogt. De wijze waarop kwaliteitszorg geïmplementeerd wordt, kan contraproductief werken voor de beoogde activering van vrijwilligers. Daarom is een gediversifieerde benadering noodzakelijk voor beroepskrachten en vrijwilligers, vaak met beleidsverantwoordelijkheid. Beroepskrachten kunnen sneller instappen in de kwaliteitszorg door het volgen van vorming, terwijl dit veel meer tijd zal vergen bij de vrijwilligers.

Het ontwerp van decreet bevat, buiten de verwijzing naar de structuur eigen aan de rechtspersoon van een vzw, geen bepalingen meer die een impliciete organisatorische structuur met zich meebrengt. Binnen het kader van de wettelijke bepalingen van de vzw-wetgeving zijn verenigingen nu vrij in het vastleggen van een organisatiestructuur die het best aansluit bij de doelstellingen die ze met hun beleidsplan wensen te realiseren. Bovendien is de definitie van 'afdeling of groep' uit artikel 2, 16^e, van die aard dat ruimte wordt gelaten aan nieuwe organisatievormen binnen verenigingen als antwoord op de zich wijzigende organisatieopvattingen bij potentiële doelpublieken in het actuele tijds-klimaat.

Ten slotte zorgde de verzuilde samenleving destijds ook voor afgrenzing. Het beleid zegt nu een ontzuilende samenwerking na te streven, maar voorziet daartoe nauwelijks in stimulansen. Voor de werksortverenigingen vinden we dit alleen maar terug in de opsomming van de beoordelingselementen waarover de adviescommissie beschikt voor het evalueren van de beleidsplannen van verenigingen.

Maar er zijn wel degelijk ontwikkelingen in het veld waar samenwerking tot stand komt binnen de werksoortverenigingen. Voorbeelden daarvan zijn : de samenwerking tussen de vijf cultuurfonds (Willemsfonds, Vermeylenfonds, Davidsfonds, Masureelfonds en Rodenbachfonds) of de projectmatige samenwerking tussen de KAV en het Humanistisch Vrijzinnig Vormingswerk.

Bovendien is er een gebrek aan stimulering van samenwerking tussen de werksoorten. Afgezien van de bepalingen die de samenwerking regelen tussen de regionale volkshogescholen en de landelijke gespecialiseerde vormingsinstellingen (bepalingen die niet visionair zijn, maar sterk gehypothekeerd worden door budgettaire overwegingen), valt er geen visie te bespeuren op interwerksoortelijke samenwerking. Een voorbeeld : verenigingen zouden een belangrijke toeleidende en bemiddelende rol kunnen vervullen tussen het gecoördineerde aanbod van de regionale volkshogeschool en de behoeften die aanwezig zijn bij hun leden en doelpubliek. Daarover geen woord, daarvoor geen stimulans. Een gemiste kans binnen een geünificeerd decreet voor de sector.

Er is in het verleden zeer onzindelijk omgegaan met de financiële rechtszekerheid van de gesubsidieerde organisaties. Decreten werden uitgevoerd "binnen de perken der kredieten" waardoor lineaire bezuinigingen zich opdrongen. Bovendien werden de verenigingen bevroren op het subsidieniveau van 1998 of 1999. De opgelopen sluipende inlevering voor de periode 1999-2002 kan vastgesteld worden op bijna 8 procent.

Kleine verenigingen die niet aanleunen bij grote maatschappelijke bewegingen zijn heel afhankelijk van hun toelagen en zijn niet aantrekkelijk voor structurele sponsoring. Dit maakt dat tal van kleine verenigingen de laatste jaren met structurele tekorten kampen en hun bescheiden reserves moeten aanspreken om te overleven. Ze kunnen niet geïnvesteerd worden in organisatieontwikkeling of vernieuwing.

Binnen de FOV is een solidariteit tot stand gekomen tussen alle verenigingen over het beginsel dat ook kleine verenigingen leefbaar moeten zijn. Dit heeft zich vertaald in een niet-lineaire regeling waarbij de eerste schijf van honderd afdelingen beter wordt betoelaagd dan de volgende schijf van honderd, en deze op haar beurt beter dan de resterende schijf afdelingen. Het ontwerp van decreet, goedgekeurd door de Vlaamse regering in november 2002, ging opnieuw uit van een lineaire bezuini-

gingsmaatregel waardoor kleine verenigingen procentueel meer gevat werden dan grote.

De voorliggende amendementen van de meerderheidsfracties corrigeren dit euvel enigszins, maar laten tal van kleine verenigingen nog steeds achter met structurele tekorten die voortvloeien uit de stijging van de werkingskosten. Kilometervergoedingen bijvoorbeeld zijn sinds januari 2000 met 35 procent gestegen. Indien de overheid vasthoudt aan haar begroting blijft de mogelijkheid bestaan dat, bij wijze van overgangsmaatregel, een aanvullende toewijzing zou gebeuren vanuit de Lottomiddelen die toch zullen geïntegreerd worden in de cultuurbegroting.

Kwaliteit bieden kost middelen, niet alleen financiële maar ook menselijke, dit laatste onder de vorm van gekwalificeerde medewerkers die expertise verwerven en tot stand brengen. Dit vergt niet enkel voortdurende aandacht voor bijscholing, opleiding en navorming maar ook een personeelsbeleid dat de middelen heeft om te investeren in de functioneringsvoorwaarden van zijn medewerkers (kwaliteit van de infrastructuur, van de werkingsmiddelen enz...) en de verloning.

De sector bengelt momenteel, volgens de Vacatureenquête, aan de staart van de sectoren, zelfs na de horecasector. Dit laat zich voelen in een te groot personeelsverloop waardoor moeizaam opgebouwde knowhow de organisatie uitstroomt.

In het kader van de enveloppefinanciering wordt nu bepaald dat minstens twee derden ervan dienen besteed te worden aan de vergoeding van medewerkers, al dan niet in vast dienstverband.

Dit laat kleinere verenigingen toe om externe expertise aan te trekken voor kwaliteitsborging van functies waar grote organisaties een eigen personeelslid (deel- of voltijds) mee kunnen belasten.

Enveloppefinanciering houdt nochtans ook nadelen in : sectorale loonkosten evolueren niet parallel aan de stijging van de algemene levensduurte : ervaren personeelsleden met anciënniteit kosten meer dan jongere medewerkers, personeelslasten zijn ruimer dan de medewerkersvergoedingen.

Er bestaat nogal wat verwarring over de termen beleidsperiode en subsidieperiode.

De eerste beleidsperiode loopt volgens artikel 44, § 1, van de geamendeerde versie van het ontwerp van decreet van 1 januari 2004 tot en met 31 december 2005. Voor het overige wordt er geen duur

van beleidsperiode meer gedefinieerd. Er wordt enkel nog gesproken over "jaarlijkse subsidie-ontwikkelingen voor een periode van vier jaar en dit in de aanhef van artikel 44. De begrippen beleidsperiode en subsidieperiode worden hier inconsistent door elkaar gebruikt.

Bovendien is het nonsens om binnen verenigingen te werken aan een beleidsplan voor een periode van twee jaar. Wanneer een beleidsplan emaneert en gedragen wordt door de afdelingen van een vereniging (en dat is een noodzakelijke voorwaarde voor het slagen ervan), dan dienen deze afdelingen nauw betrokken te worden bij de totstandkoming ervan. Dit vergt minstens één jaar consultatie en overleg. Het is volkomen onefficiënt dit te laten resulteren in een beleidsplan voor de duur van twee jaar omdat de geleverde inspanningen niet meer in verhouding staan tot het resultaat.

Laten we dit even toelichten. Ofwel hebben verenigingen pro-actief ingespeeld op de beleidsontwikkelingen en hebben ze, nieuw decreet of niet, gewerkt aan een strategisch beleidsplan. In dergelijk geval werd daarin serieus geïnvesteerd, rekening houdend met "principes van integrale kwaliteitszorg", en formuleren ze nu een beleidsplan voor vier jaar (periode 2004-2007). Door de capriolen van de besluitvorming worden zij dan klem gereden, omdat zij niet lang genoeg (tot 2009) vooruit werkten.

Ofwel zijn er verenigingen die een afwachtende houding hebben aangenomen, en hebben deze de eerste (tweejarige) beleidsperiode nodig om een beleidsplan 2006-2009 op kwalitatieve wijze tot stand te brengen.

Ons voorstel is om, voor de verenigingen die in 2001-2003 op een degelijke manier gewerkt hebben aan een beleidsplanning 2004-2007, de mogelijkheid te bieden een beleidsplan 2004-2009 in te dienen, mits een bijstelling in 2005 voor de periode 2006-2009.

Het decreet spreekt zich niet uit over de samenstelling van de adviescommissie(s) die de beleidsplannen dienen te evalueren. Het lijkt ons noodzakelijk om deze materie decretaal te regelen en niet over te laten aan een uitvoeringsbesluit of zelfs helemaal niet te regelen.

Beginselen die hierbij dienen in acht genomen zijn : diversiteit, erkenning van ervaringsdeskundigheid, niet-betrokkenheid, enzovoort.

7. Uiteenzetting door de heer Hüseyin Aydınli, coördinator Turkse Unie van België

De heer Hüseyin Aydınli : De heer De Vos heeft de aandachtspunten voor de migrantenfederaties heel duidelijk weergegeven. Ik zou heel concreet willen inzoomen op waar wij als migrantenfederaties mogelijke knelpunten zien.

De mogelijkheid van migrantenfederaties in Vlaanderen bestaat sinds het decreet van 1995. Het was voor ons een belangrijk feit dat wij vanaf dan onze werking naar Vlaanderen konden richten. Migrantenvereinigingen bestonden daarvoor ook al, maar deze erkenning zorgde ervoor dat migranten zich bij de huidige federaties gingen verenigen én dat de federaties zich meer gingen bezighouden met de realiteit in Vlaanderen. Het focussen op het land van herkomst kwam daardoor meer op de achtergrond. Dat vond de Turkse Unie in België zeer belangrijk, en dat is dan ook de reden waarom ze zich van bij het begin af inschreef.

Bij het begin waren er een achttal federaties die van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt. Vandaag is het aantal tot 14 gegroeid. De laatste twee à drie jaar hebben we het hele voorontwerp van decreet mee gevolgd. We vonden het belangrijk enkele essentiële dingen te delen met de andere Vlaamse verenigingen.

We wilden absoluut dat het begrip 'culturele diversiteit' mee opgenomen werd en dit niet alleen voor de allochtone federaties. Wij wilden met de autochtone partners samenwerken. Gelukkig zit dit heel duidelijk vervat in het voorontwerp van decreet.

Ook de culturele eigenheid en de identiteit vonden we zeer belangrijk. We kregen de laatste jaren vaak de vraag waarom er twee of drie Turkse verenigingen moesten bestaan. Identiteit heeft niet alleen te maken met etnische afkomst, maar ook met hoe wij ons willen organiseren en met welke andere lokale organisaties wij ons verbonden voelen.

Een eerste probleem waar we vaak mee geconfronteerd worden is de spreidingsnorm. Dat wij daar niet altijd aan voldoen heeft te maken met de geschiedenis van de migratie : daar kunnen we in wezen niets aan veranderen. Bepaalde bevolkingsgroepen zijn in bepaalde regio's terug te vinden en hebben zich dus ook daar verenigd. Met deze realiteit moeten we rekening houden. We willen de landelijke spreiding van onze verenigingen wel nastreven, maar voor bepaalde verenigingen is het heel moeilijk zo niet onmogelijk gelijkgezinde vereni-

gingen te vinden in andere provincies. In bepaalde provincies waar zeer weinig of bijna geen migranten wonen afdelingen oprichten of uitbouwen is uiteraard heel moeilijk. Wij vragen met deze realiteit rekening te houden en de mogelijkheid om in 2 provincies spreiding met per provincie minimum 10 afdelingen als norm te nemen.

Een tweede pijnpunt dat de Turkse Unie heel belangrijk vindt, is de potentiële groeimogelijkheid tot 50 die volgens ons momenteel gebetoneerd wordt. Als we kijken naar de huidige erkende verenigingen van migranten heeft de meerderheid 40 afdelingen of meer. Maar hun ligging is vooral gesitueerd in één provincie. Ongeveer de helft van de gekende lokale migrantenorganisaties is aangesloten bij erkende landelijke verenigingen. Er bestaat een zeer belangrijk groeipotentieel waar de Vlaamse gemeenschap kansen kan aan geven.

Het is belangrijk een goede werking te kunnen ontplooiën. Sinds 1995, bij het decreet op volksonwikkelingswerk, hebben we twee belangrijke periodes gekend. In 1996 kregen we voor het eerst subsidies. In 1999 werden we voor het eerste met het programmadecreet geconfronteerd. In deze laatste periode van 4 jaar zaten we al met die betonning. Dat is te lang, we hadden niet meer de mogelijkheid om te groeien. Kwalitatief konden we enkel het hoogstnodige werk verzetten.

De voorbije jaren probeerden wij alleen maar te overleven. Aan groei en kwaliteit hebben we niet voldoende kunnen werken. Het decreet betoelaagt ons voor 20 afdelingen, maar in realiteit zijn dat er al 50. We ontvangen bijgevolg maar subsidies voor anderhalf personeelslid. Daarom stellen we een groeipotentieel tot 80 afdelingen voor tijdens de eerste en de tweede beleidsperiode. We baseren ons daarvoor op het Vlaamse verenigingsleven. Zelfs de kleinste Vlaamse verenigingen werken met 100 afdelingen.

Nu worden we beperkt tot 50 afdelingen waardoor de kloof met het Vlaamse verenigingsleven alleen maar groter wordt. Dit ontwerp beoogt een gelijk-schakeling. Wij vinden dat ook belangrijk. Gelijkschakeling moet wel een gelijke behandeling inhouden.

Met de 30 %-quotiënt wil men de dienstverlening van de federaties aan de verenigingen optimaliseren dankzij een extra subsidie. Het Vlaamse en het allochtone verenigingsleven hebben een verschillende voorgeschiedenis. Zelfs binnen het allochtone verenigingsleven zijn er verschillen. De federaties hebben alle verenigingen moeten overtuigen

het Vlaamse concept te volgen. Wij vragen daarvoor gedurende enkele jaren een extra stimulans.

Wij zullen die middelen goed kunnen benutten zodat ze ten goede komen van de aangesloten en de toekomstige lokale afdelingen. Precies daarom is het zinloos uit te gaan van het jaar 2000 want de toestand is ondertussen al grondig veranderd. We hebben 50 afdelingen. In twee provincies kunnen er 8 bijkomen. Als het ontwerp gevolgd wordt, moeten we een aantal afdelingen afstoten. Om aan de normen te kunnen voldoen, moeten wij op zijn minst tot 70 afdelingen kunnen groeien, willen we zonder de huidige afdelingen af te stoten, onze erkenning behouden.

Het ontwerp van decreet wil de feiten als uitgangspunt nemen. Onze realiteit is dat we al 50 afdelingen hebben ondanks het feit dat we maar voor 20 gesubsidieerd worden. Als er voortdurend rekening wordt gehouden met het verleden, kunnen we onze intenties nooit waarmaken. Daarom moet 2001 het referentiejaar worden. We zullen bovendien niet zomaar een lijst afleveren, wel de lijst van de afdelingen die op dat moment als actief werden omschreven door de Vlaamse administratie.

Wij zijn uiteraard voorstander van samenwerking met Vlaamse verenigingen, maar de samenwerkingsmodaliteiten tussen allochtone organisaties moeten ook geregeld worden. Wij zoeken immers nog naar onze identiteit en daarom moet samenwerking minstens mogelijk gemaakt worden. Stimuleren en belonen is een volgende stap. We zijn eerder gebaat met een sterke landelijke migrantenvereniging dan met veel kleine organisaties

De migrantenorganisaties moeten zo snel mogelijk vernemen hoe ze dit werkjaar moeten starten. Hoe kunnen we de middelen gebruiken zodat we de komende jaren op dezelfde manier kunnen voortbouwen ?

Ik vind het ten slotte belangrijk onze visie naast die van de heer De Blende te zetten. Migrantorganisaties zijn niet alleen op socio-cultureel vlak actief. We werken tegelijk ook aan de emancipatie van onze doelgroep. Wij worden daarover vaak aangesproken door allerhande instanties. Indien wij hier niet op ingaan, verwijt men ons dat we onze verantwoordelijkheid niet nemen. Ik ben echter van mening dat veel federaties hun verantwoordelijkheid wel nemen omdat het allochtone middenveld niet bestaat. We willen andere thema's linken aan ons socio-cultureel werk. De Vlaamse regering moet daar oog voor hebben, en samen met ons naar duidelijkheid zoeken.

8. Uiteenzetting door de heer André Witters, coördinator Seniorenvorming Vlaanderen

De heer André Witters : Ik zal het enerzijds hebben over de volkshogescholen en anderzijds over de specifieke situatie in Limburg. Ik ben coördinator van Seniorenvorming Vlaanderen en directeur van Impact, een vormingsinstelling voor senioren. Bij het beschrijven van de sociaal-culturele methodiek door de universiteit van Leuven, in functie van het nieuwe decreet, stond Impact model voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen. Bovendien zijn we binnen de Grote Leerweek tweemaal binnen de prijzen gevallen. Desondanks hebben we besloten over te stappen naar de volkshogescholen.

Dit ontwerp van decreet moet het socio-culturele werk een nieuw elan bieden. De memorie van toelichting is terzake heel duidelijk : de kwantitatieve omslag, de vernieuwende experimenten en het netwerk van volkshogescholen.

Vorig jaar zaten we in Anderlecht voor een informatievergadering. Men zegde toen al dat het vijf voor twaalf is. Toen gaf men het startschot : de volkshogescholen kregen informatie hoe ze per regio konden samenwerken.

De dertien regionale overleggroepen die de volkshogescholen voorbereiden, laten vandaag voor het eerst als groep hun stem horen. Deze week zijn we voor het eerst samengekomen. Op die dertien plaatsen wordt de voorbereiding met heel veel enthousiasme in gang gezet. Het ontwerp van decreet was veelbelovend, hoewel het een stap in het onbekende was : voor onze eigen bestuurders, voor het personeel en voor de externe actoren, die zeer enthousiast hebben meegedacht.

De 45 amendementen geven ons echter het gevoel dat we in de tang worden genomen, net op het moment dat we in de laatste rechte lijn komen en klaar staan om tot de oprichting van de nieuwe volkshogescholen over te gaan. Vooral de amendementen 11, 12 en 21 zijn een serieuze opdoffer : voor ons betekenen ze niet minder dan een boycot. Amendement 11, over de invulling van het personeelskader, gaat in tegen het principe van enveloppefinanciering, het ontnemt ons onze autonomie, houdt geen enkele besparing in en brengt grote werkonzekerheid mee voor de huidige medewerkers uit instellingen die positief meewerken aan de nieuwe volkshogeschool.

Wat betreft amendement 12, inzake het schuivend budget, willen we vanaf 2005 de garantie dat er een budget is van 1,5 euro per inwoner. Bij de voorbe-

reidende gesprekken is geregeld gesproken over een stafbezetting van minimaal 12 medewerkers. Een ander voorbeeld over de kostprijs van promotie is het werk van de Syntra's in Limburg. 3 keer per jaar geven ze een huis-aan-huis-krantje uit van 2 dubbele pagina's dat in alle gezinnen van de regio komt. Kostprijs voor druk en bedeling 0,20 euro/inwoner : spotgoedkoop maar wel 13 procent van het jaarbudget van een volkshogeschool. Dan zien we deze Syntra's nog uitpakken met advertenties in dagbladen, tijdschriften, op de lokale televisie. Dat budget heb ik niet durven vragen.

Met amendement 21, waarin de verplichte samenwerking wordt opgelegd, zijn we evenmin gelukkig. Een verplichte gekwantificeerde samenwerking zoals is voorgesteld tussen volkshogescholen en gespecialiseerde instellingen, ontnemt iedere ruimte om autonoom te programmeren en in te spelen op de noden en de mogelijkheden uit de eigen regio. We zijn en blijven voorstander van samenwerking en complementariteit : als dit opgelegd wordt, werkt dit niet ; de enige weg hiertoe is samenwerking te stimuleren door een beloning in te bouwen voor samenwerkende partijen.

Kortom, het ontwerp van decreet moest niet gewijzigd worden door amendementen. Het vernieuwend werk moet niet aan banden gelegd worden, anders vinden we geen sleutelfiguren meer bereid om het verder uit te bouwen. De volkshogescholen vragen voor 20 februari nog een gesprek met de minister en de commissie voor Cultuur.

Limburg is wel tevreden met de ene volkshogeschool : met het principe van 1,5 euro per inwoner is gans Vlaanderen gelijk. Dit biedt meer coördinatiekansen, laat toe dat de samenwerking uitgebouwd wordt en sluit aan bij ons provinciaal model, waarin al goed samengewerkt wordt.

Minder blij zijn we met de mogelijke subsidies. Een aantal artikels hebben het over de minimumvoorwaarden waarin men moet starten. In de toekomst is het ook mogelijk dat bepaalde voordelen per volkshogeschool uitgedeeld worden. Ook voor de samenwerking met de gespecialiseerde vormingsinstellingen zijn we niet zo'n aantrekkelijke partij omdat we maar één keer meetellen. Op dit ogenblik hebben we nog één gespecialiseerde vormingsinstelling, die echter zal verdwijnen. Dat betekent dat er in Limburg vanuit het budget van de gespecialiseerde instellingen rechtstreeks geen enkele euro ter beschikking is, tegenover ongeveer 1 euro in de rest van Vlaanderen. We willen iedere bijkomende achterstelling vermijden. Daarom stellen we voor om in de uitvoeringsbesluiten waarin de

indeling van de regio's wordt omschreven, Limburg te beschouwen als een som van 3 subregio's en dit te laten meespelen in die artikels die een regeling treffen waarbij de regio of de volkshogeschool hoofdelijk van belang is.

9. Uiteenzetting door de heer Jan De Braekeleer, coördinator Wisper, namens het samenwerkingsverband voor kunsteducatie

De heer Jan De Braekeleer : Ik spreek namens een vijftal bestaande en erkende vormingsinstellingen die op dit ogenblik al in hun werking gespecialiseerd zijn in kunsteducatie : Amarant, Arcademia, I.C.V.A., Coen Living en Wisper.

De kunsteducatie in Vlaanderen is in volle ontwikkeling en speelt zich af in vele sectoren : in het sociaal-cultureel werk, in de cultuurcentra, de musea, de bibliotheken, de kunstencentra, de theaters, door muzikeducatieve organisaties, in het onderwijs, in de amateurkunsten, door allerlei steunpunten, vanuit de diverse overheden enzovoort. Zowel bij diverse overheden als in het werkveld groeit het besef over het maatschappelijk belang van kunsteducatie en tegelijk de opvatting dat er intersectorale afstemming, samenwerking en integratie nodig zijn.

Direct na het verschijnen van de bouwstenennota en het eerste ontwerp van het decreet sociaal-cultureel werk waren zowat alle organisaties die met kunsteducatie bezig waren in het sociaal-cultureel werk dan ook erg enthousiast. We zagen een enorme kans om via een fusie te komen tot een grote, sterke kwaliteitsvolle vormingsorganisatie in Vlaanderen die het thema kunsteducatie vanuit het sociaal-cultureel werk professioneel zou gaan aanpakken. Een tiental organisaties ging meteen aan de slag.

We zagen een enorme meerwaarde, eerst en vooral op het vlak van de inhoud. Een grote gespecialiseerde landelijke instelling kan in haar algemene missie de drie belangrijke oriëntaties van de kunsteducatie opnemen en integreren. Zij kan zowel kunstgericht, persoonsgericht als maatschappelijk gericht werken. Zij kan de verschillende artistieke disciplines in haar opdracht bedienen en voor alle doelgroepen aangepaste inhouden en methodieken uitwerken. Ze kan in de breedte werken, maar ook in de diepte. Deze grote instelling zal voor de deelsector van de kunsteducatie én voor het sociaal-cultureel werk in zijn geheel een duidelijke herkenbaarheid bieden aan het brede publiek en een centraal en rechtstreeks aanspreekpunt zijn voor an-

dere initiatiefnemers in het culturele veld. Daardoor kan ze een belangrijke rol spelen in de intersectorale uitwisseling die de kunsteducatie in wezen toch is of zou moeten zijn.

Er is ook een meerwaarde op het vlak van de methodieken. Deze grote gespecialiseerde instelling kan in haar opdracht de verschillende strategieën en methodieken hanteren via dewelke aan kunsteducatie gedaan wordt : actieve, receptieve, reflectieve, en productieve werkvormen. Ze kan ook enkele bijzonder acute lacunes invullen inzake onderzoek en innovatie, kadervorming, documentatie en publicatie en netwerkvorming.

Door de schaalvergroting zou ook bespaard kunnen worden.

De realiteit is ondertussen geëvolueerd. Aan de ene kant is het beschikbare budget voor dit ontwerp duidelijk geworden, en dat heeft geleid tot enkele belangrijke wijzigingen in het oorspronkelijk voorziene systeem. Aan de andere kant is er een onderhandeling geweest met de vertegenwoordigers van de sector, en ook dat heeft een impact gehad op wat wordt voorgesteld. Het gecombineerde effect van beide is ronduit desastreus.

Om te beginnen is er de minimumdrempel voor de huidige organisaties van 1.000 uren om een inbreng te kunnen doen in een gespecialiseerde instelling. Die heeft ervoor gezorgd dat vijf van de tien partners moesten afhaken. Daartussen zaten heel gespecialiseerde werkingen die echt hun plaats hadden in een gespecialiseerde instelling. Heel wat expertise dreigt voor de kunsteducatie verloren gaan als deze gespecialiseerde medewerkers niet blijken te passen in het profiel van een Volkshogeschool.

Vervolgens is er de minimumnorm van 1.000 uren om erkend te worden als gespecialiseerde instelling. Drie personeelsleden is onvoldoende om beleidsvisie, een gespecialiseerde methodiek, een netwerk en internationale contacten uit te werken.

De opgelegde norm voor samenwerking met de Volkshogescholen is een ernstig obstakel. We willen graag samenwerken maar dat mag niet te veel van onze tijd in beslag nemen. Bij kunsteducatie moet voortdurend contact gezocht worden met de andere culturele actoren. Een instelling voor kunsteducatie moet vlot kunnen inspelen op de evoluties. Elk jaar moet ze andere klemtonen kunnen leggen in de eigen programmering. Het is heel moeilijk om een goed beleidsplan te maken als de instelling voor een groot deel van de werking ge-

bonden is aan één aanbieder, de volkshogescholen. Op die manier wordt de kunsteducatie geïsoleerd.

Bovendien is het verplichte karakter een aanslag op de autonomie. Uiteindelijk is men afhankelijk van het oordeel en de beleidsplanning van de Volkshogescholen. Als zij een gespecialiseerde instelling niet meer vragen, krijgt die geen subsidies meer.

De subsidie-enveloppes van beide soorten instellingen zijn zo krap, dat we met elkaar in concurrentie zullen geraken. Allebei zullen we de inkomsten uit de deelnemersgelden nodig hebben om uit de kosten te komen. Een uur vorming kost immers veel meer dan 116 euro. Dat is slechts 35 procent van de kosten, de andere 65 procent zullen we op de deelnemers moeten verhalen. We zullen verplicht zijn om naar kwantiteit te streven: veel cursussen en veel deelnemers. Dat betekent dat we populaire programma's zullen brengen, geen vernieuwende.

Al deze factoren maken dat onze raden van beheer een fusie nu niet haalbaar achten. De onzekerheid is te groot.

We denken dat de doelstellingen van het decreet vernieuwing, kwaliteit en uitzuivering zijn. Daarmee bedoelen we dat de beperkte budgetten aan culturele activiteiten moeten besteed worden.

We zijn bang dat met dit budget er geen vernieuwing in de kunsteducatie meer mogelijk zal zijn. Dus zullen we veilige en populaire programma's brengen die ons voldoende deelnemers garanderen. Kwantiteit en kwaliteit gaan niet altijd samen. De intersectorale samenwerking met cultuurcentra, musea e.a. zal in het gedrang komen. Dat heeft ook te maken met de definitie van sociaal-cultureel werk, waarbij het open aanbod primeert.

Kunsteducatie en de samenwerking met culturele instellingen, maar ook met het onderwijs is een voorbeeld. Hoe rijmt men dat het Departement Cultuur een gezamenlijk steunpunt voor kunsteducatie opricht samen met het Departement Onderwijs, dat in het nieuwe decreet jeugdbeleid deze samenwerking gestimuleerd wordt en dat intussen bij de instellingen voor kunsteducatie in het sociaal-cultureel werk dezelfde samenwerking onmogelijk gemaakt wordt? Dat staat haaks op de bestaande evoluties.

De kwaliteitssprong die wij oorspronkelijk voor ogen hadden kan niet gerealiseerd worden met een

amalgam van kleine instellingen met weinig slagkracht.

We vrezen dat de gespecialiseerde instellingen vooral zullen kunnen blijven bestaan door hun financiële draagkracht of reserves. Dat is geen goede zuivering. Niet de kwaliteit maar de financiën primeren.

Als de overheid graag een sterke kunsteducatieve werking wil in het sociaal-cultureel werk, dan is dit ontwerp van decreet een ramp. Het is financieel niet haalbaar en het werpt teveel obstakels op. We zijn bang dat over een aantal jaar geen gespecialiseerde kunsteducatie meer zal bestaan binnen het sociaal-cultureel werk.

De overheid moet bij een beperkt budget zelf keuzes maken. Wij hebben liever minder gespecialiseerde instellingen, maar met voldoende financiële middelen. Fusies en hergroeperingen vanuit inhoudelijke motieven moeten aangemoedigd worden. Men moet nagaan welke specialisaties nodig zijn en dat als uitgangspunt hanteren.

Als dit ontwerp ongewijzigd blijft, dan zouden we willen vragen om voor de kunsteducatieve instellingen een alternatieve regelgeving op te stellen. Waarschijnlijk passen we dan toch niet zo goed in het sociaal-cultureel werk. Het is een gevangenis op water en brood.

10. Uiteenzetting door mevrouw Lieve Van Hoofstadt, directeur Centrum voor Christelijk Vormingswerk (CCV)

Mevrouw Lieve Van Hoofstadt: We zijn blij te zien dat in het voorliggende ontwerpdecreet een ruime definitie van niet-formele educatie is opgenomen. Daaruit blijkt een waardering voor het aandeel van het niet-formele en het informeel leren in de bredere context van levenslang en levensbreed leren.

Wij begrijpen evenwel dat de overheid het moeilijk heeft om de in regelgeving en bij de subsidiëring de sector van het sociaal cultureel werk af te bakenen, ondanks de verdienstelijke definitie van sociaal-culturele methodiek.

We pleiten er geenszins voor om vormingstrajecten voor de commerciële sector of beroepsopleiding en diplomagerichte opleidingen op te nemen in het ontwerp over het sociaal-cultureel werk. We pleiten wel voor een stevige positie van het sociaal-cultureel werk in de vormings- en opleidingswereld. Echter de uitsluitingcriteria open aanbod en auto-

nome levenssfeer, die in het voorliggende ontwerp gehanteerd worden, hebben een verregaande reductie van het educatief werk tot gevolg. Een verenging van het educatief werk tot een aanbod in de vrije tijd, los van enig werk- en leefverband, staat haaks op de visies en de ontwikkelingen in binnen- en buitenland. Dergelijk beperkt vormingswerk dreigt te verglijden tot een populair aanbod voor een bepaald doelpubliek.

Ter illustratie geef ik enkele voorbeelden. De Outwardbound School ontmoet nogal wat groepen jongvolwassenen die vanuit de bijzondere jeugdbijstand inschrijven op cursussen. De eigen aanpak van OBS betekent voor deze jonge mensen een zeer waardevolle ervaring in hun eigen persoonlijkheidsontwikkeling en geeft vaak niet alleen letterlijk doch ook figuurlijk houvast. Dat wordt onmogelijk in de toekomst want het is een gesloten aanbod.

Instellingen met een gespecialiseerd aanbod over communicatie en relatie worden vaak gevraagd om voor verschillende doelgroepen leertrajecten op te zetten. Denken we maar aan Impuls, de Relatiestudio, de Faculteit Mens en Samenleving, enz. Het feit dat de opgebouwde expertise van de vormingsinstellingen hierdoor aangevuld wordt door ervaringen vanwege deelnemers vanuit verschillende invalshoeken, biedt ongetwijfeld een meerwaarde voor het geleverd vormingswerk. Omgekeerd worden ook de lesgevers steeds met de realiteit geconfronteerd, waardoor hun kennis vergroot. Zo zijn er cursussen over omgaan met agressie voor trambestuurders, politieagenten, maatschappelijk werkers van OCMW's. Elcker-Ik-Mechelen organiseert cursussen weerbaarheid en assertiviteit voor stadswachten, gezins- en bejaardenhulpsters.

Door de bepaling 'autonome levenssfeer' wordt dit vormingswerk niet langer gesubsidieerd door de culturele overheid en verdwijnt ook de integratie van ervaringen en deskundigheid. Waar hoorden we ook al weer dat dwarsverbindingen zouden gestimuleerd worden?

Het zou een verarming zijn als welzijnsvoorzieningen, openbare besturen, onderwijsmiddelen zelf vormingsprojecten zouden moeten opzetten als over dezelfde thema's expertise voorhanden is in de sociaal-culturele organisaties. De vormingsinstellingen die op deze vlakken een interessant aanbod en expertise ontwikkeld hebben kunnen, juist vanuit de ervaringen van verschillende sectoren, veel relevante ervaringen aanreiken en daardoor bereiken dat deelnemers aangezet worden om over het muurtje te kijken. Het zou ook voor de sociaal-

culturele vormingsinstellingen een verarming betekenen omdat ze de inbreng van veel interessante en relevante ervaringen en voorbeelden zou moeten missen.

Bovendien gaat het hierbij telkens om ook door de overheid gesubsidieerde instanties, zoals welzijnsvoorzieningen, onderwijsinstellingen en overheidsdiensten. De investering van de subsidies is dan toch goed besteed. Als er al een gelijkaardig en gelijkwaardig aanbod op de markt zou zijn, dan zou dit veel duurder zijn.

Instellingen met een thematisch, open aanbod rond bijvoorbeeld euthanasie of palliatieve zorg, komen bij hun geïnteresseerde deelnemers heel wat mensen uit de zorg- en hulpverleningssector tegen. Zit dit in de 'autonome levenssfeer' vanuit de kant van de betrokken deelnemer? Moeten deze mensen dan geweigerd worden? Is zo'n vormingsproject dan plots minder zinvol als het aan een 'gesloten' groep van deelnemers aangeboden wordt?

Het aanbod van de instellingen dat niet langer in aanmerking zou komen, vertegenwoordigt een belangrijke rol bij het realiseren van persoonsontwikkeling of empowerment. Hierbij worden zonder twijfel belangrijke leereffecten bereikt bij een publiek dat anders de weg naar een educatief aanbod moeilijk zou vinden. Denken we maar aan cursussen voor laaggeschoolde medewerkers in de thuiszorg van bijvoorbeeld Zorgsaam.

Het aangeboden vormingswerk voor deze doelgroepen is bijlange geen functioneel leren maar levert door de eigen aanpak juist een bijzondere bijdrage aan de eigen identiteitsbepaling en emancipatie van de deelnemer. Het is fout te veronderstellen dat deze mensen in hun autonome levenssfeer vanzelfsprekend aan een open educatief aanbod zouden participeren met dezelfde leereffecten tot gevolg voor hun persoonlijke leven en hun omgeving.

We zijn blij te zien dat de uitzondering 'open aanbod' en 'autonome levenssfeer' voor doelgroepen met een educatieve achterstand voorzien is voor de Volkshogescholen. Verder zijn we tevreden dat de landelijk gespecialiseerde instellingen een programma-aanbod kunnen ontwikkelen voor kaders en multiplicatoren uit de culturele sector. Dit gaat echter naar onze mening niet ver genoeg en lost de problematiek ten gronde niet op.

We beklemtonen dat het een meerwaarde geeft als, vanuit een socio-culturele setting, niet-formele educatie zonder uitzonderingsbepalingen kan aan-

geboden worden voor verschillende doelgroepen, geïnteresseerden, vrijwilligers én beroepsmensen die actief zijn in verschillende maatschappelijke non-profitsferen.

Door de bepalingen die opgenomen zijn in het ontwerpdecreet wordt dit alles echter op korte termijn onmogelijk gemaakt. Een bijkomend probleem is het feit dat subsidiëring voor landelijk gespecialiseerde instellingen zal geconditioneerd worden door samenwerking met Volkshogescholen. Dit verplichte samenwerkingsaanbod moet per definitie tot het open aanbod en de autonome levenssfeer behoren. Dit impliceert dat vele instellingen op korte termijn in hun voortbestaan bedreigd worden. Er zit een zekere tegenstelling in het feit om tegen 2009 klaar te zijn met de zogenaamde slechte uren en langs de andere kant de verplichting om onmiddellijk samen te werken met de Volkshogescholen. De hakbijl zal dus voor vele instellingen voor 2009 vallen. Zelfs met de door de FOV gevraagde tijdsrestrictie staat het vast dat er een grote ravage zal aangericht worden in de eerste twee jaar dat het decreet zal ingaan.

Als in het decreet toch uitsluitingscriteria zouden blijven gelden, houden wij er aan minister Van Grembergen te appelleren om zijn eerder gedane belofte waar te maken.

We blijven daarbij hopen dat de Vlaamse overheid een oplossing vindt voor de subsidiëring van niet-formele educatie zonder uitzondering zodat dit waardevolle vormingswerk verder georganiseerd kan worden in een sociaal-culturele context. Zo niet zou dit een behoorlijke verschraling betekenen van het educatieve aanbod in het sociaal cultureel werk, zouden voor een belangrijk publiek waardevolle leerkansen wegvallen en zou men in het kader van EVC voor 'elders' helemaal niet meer kunnen rekenen op het sociaal cultureel werk.

11. Uiteenzetting door mevrouw Kristien Vermeersch, coördinator Netwerk Vlaanderen

Mevrouw Kristien Vermeersch : Tot slot willen we het hebben over de werksoort bewegingen. Het is positief dat de Vlaamse overheid besliste om de bewegingen een plaats te geven in het socio-culturele werkveld.

Bewegingen zijn immers net die organisaties die spontaan groeien vanuit de burgers en vrijwilligers die zich vanuit hun idealen en maatschappelijk en-

gagement verenigen. Op die manier proberen ze de ontwikkelingen in de samenleving te beïnvloeden.

Ze komen op voor een meer rechtvaardige, ecologische, vredelievende en democratische samenleving en zijn vaak trendsetter voor toekomstige ontwikkelingen in de samenleving.

Hun namen zijn Welzijnszorg, de Liga voor Mensenrechten, Pax Christi en het Forum voor Vredesactie, Langzaam Verkeer en Netwerk Vlaanderen. Het is dus positief dat de Vlaamse Overheid de maatschappelijke meerwaarde van dit soort werk wil honoreren. Spijtig genoeg is een officiële erkenning van de bewegingen blijkbaar een stap te ver voor diezelfde overheid. Waarom ?

Het nieuwe decreet voorziet dat organisaties die voldoen aan de criteria om als Beweging gesubsidieerd te worden, deze goedkeuring krijgen voor 6 jaar. Deze relatieve zekerheid van 6 jaar is een goede zaak op voorwaarde dat hierbij ook de financiële consequenties voor de bewegingen in acht worden genomen.

Om deze financiële consequenties te kunnen schetsen moeten we een stap terug zetten naar het huidige Dienstendecreet. De werksoort diensten, die nog tot het einde van 2003 zal bestaan werd zonder enige reden geschrapt in het nieuwe decreet. Aan deze beslissing ging, bij mijn weten, geen inhoudelijke evaluatie van de werksoort diensten, vooraf.

De nieuwe werksoort bewegingen is van een totaal andere aard . Ze biedt voor de diensten een alternatief maar betekent soms een radicale ommekeer van hun huidige werking.

Voor de bewegingen is een budget van 3.750.000 euro voorzien. We weten nu reeds dat het zeer krap is aangezien de meeste erkende diensten de stap naar beweging zullen zetten. Bovendien zullen een aantal nieuwe organisaties een aanvraag indienen. Momenteel weten we echter nog niet hoeveel bewegingen er zich precies zullen aandienen.

In het decreet wil men dit oplossen door de adviescommissie een gemotiveerde quotering te laten toekennen aan de aanvragende organisaties. Krijgen we dan, als aanloop tot een verdere selectie, goede, supergoede en megagoede bewegingen ?

De taak van de adviescommissie bestaat erin om zich uit te spreken of men al dan niet een beweging is.

Als men aan de criteria voldoet, is men een beweging. Daaruit ontstaat, volgens het decreet, een recht op subsidiëring. In een eerste beoordelingsronde van de adviescommissie zullen de huidige diensten die een beweging willen worden, aan de beurt komen. In een tweede ronde komen de nieuwe organisaties aan bod.

Indien er na deze tweede ronde nog financiële middelen ter beschikking staan, kunnen de voormalige diensten nog op bijkomende middelen rekenen. Dit heeft tot gevolg dat de vroegere diensten moeilijk vooraf kunnen ramen op welke financiële middelen ze eventueel zullen kunnen rekenen. Een degelijk beleidsplan opmaken op basis van een degelijk financieel plan wordt in zo'n situatie een hele klus.

Per beweging is een toelage van minimum 75.000 euro en maximum 200.000 euro voorzien. De voormalige diensten kunnen, indien zij voldoen aan de criteria die gelden voor de bewegingen, minimaal rekenen op een subsidiebedrag dat gelijk is aan wat ze in 2001 hebben ontvangen. Erkende diensten die vandaag minder dan 75.000 euro aan subsidies ontvangen, kunnen minimaal op 75.000 euro rekenen.

Voor het bepalen van de subsidiebedragen van het nieuwe decreet gaat men dus terug naar de subsidiebedragen van 2001. Hierbij baseert men zich dus op de normen van het oude Dienstendecreet.

Dit decreet werd sinds enkele jaren geblokkeerd en zorgde ervoor dat de organisaties geen uitbreiding van hun werking konden laten honoreren. Precies op basis van deze vroegere beperkingen worden bewegingen in het nieuwe decreet ingeschaald.

Een jonge dienst die in het Dienstendecreet een minimum van 4 erkende basisfuncties en geen kans op uitbreiding had, zal deze begrenzing, als beweging, meedragen. Als de gehanteerde beleidsperiode over 6 jaar loopt, betekent dit een extra financiële blokkering van 6 jaar. We vragen dan ook dat er in de loop van die 6 jaar een financiële groei mogelijk wordt.

Analoog met de vraag van de andere werksoorten zou een evaluatie na 2 jaar aanleiding moeten kunnen geven tot een inschaling op basis van het reële bewegingsgehalte van de organisaties. Daaraan moet dan ook vanaf 2006 een hoger subsidiebedrag gekoppeld worden.

Iedereen zal moeten toegeven dat het uitbouwen van een beweging met een budget van amper 75.000 euro is geen sinecure is. De wetenschap dat hiermee reeds 1 full-time personeelslid moet betaald worden, maakt dit alles nog een hectischere onderneming.

Politici moeten toch weten dat een promotie- of sensibiliseringscampagne handenvol geld kost. Zelfs als men kan rekenen op vrijwilligers of creatieve actievoerders blijft het nog een hachelijke onderneming.

Toen we de decreetstekst lazen, waren we ook verrast dat erkende diensten die activiteiten opzetten voor personen met een handicap lid kunnen worden van een federatie. We willen graag weten onder welke werksoort deze organisaties ressorteren en aan welke criteria zij moeten voldoen.

In concreto gaat het om een vijftal erkende diensten die zich in hoofdzaak richten tot de sensibilisering van de omgeving van personen met een handicap. Deze organisaties weten vandaag niet wat hen te doen staat.

Samenvattend vragen de toekomstige bewegingen een reële 'erkenning' van hun werk ; een beoordeling die niet leidt tot een gemotiveerde quotering ; een financieel groeipad in de eerste beleidsperiode van 6 jaar ; duidelijkheid zodat financiële verwachtingen kunnen ingeschat worden en, ten slotte, duidelijkheid omtrent de op te richten federatie voor organisaties die werken voor personen met een handicap.

Wij zijn ervan overtuigd dat een positieve reactie op de vragen van de toekomstige bewegingen een efficiëntere en effectievere uitbouw van de werksoort bewegingen tot gevolg zal hebben.

Hoe duidelijker, transparanter en consequenter het decreet is, hoe minder kans er op misverstanden en misnoegdheid bestaat.

12. Uiteenzetting door de vertegenwoordiging van de vakbonden (LBC, ABVV, ACLVB)

Mevrouw Laurette Muylaert, secretaris ACOD-Cultuur : Wij hebben ons aangesloten bij de acties die het FOV heeft georganiseerd in het najaar omdat wij hun bekommernissen delen over de financiering en rechtszekerheid van de organisaties. Vanuit een syndicale bekommernis wensen wij specifiek het volgende te beklemtonen.

Wij zijn zeer bezorgd over de situatie van het personeel vanwege het nieuwe enveloppe subsidiëringssysteem : de enige bepaling over de personeels-subsidie is dat de organisaties tenminste twee derde van de subsidies aan personeel – al dan niet in vaste dienst – moeten spenderen. Dat is een zorgwekkende evolutie : iedereen weet dat meer dan 80 percent van de subsidies aan personeelskosten worden uitgegeven. Waarom blijft de minister weigeren om 80 procent in te schrijven ? De evolutie naar korte contracten of werken met een zelfstandigenstatuut zet zich op deze manier verder door. Wij eisen dan ook dat de zogenaamde neven-ambtelijken worden gefinancierd uit de werkingskosten en niet meetellen voor de personeelskosten.

Enveloppefinanciering kan enkel op voorwaarde dat de enveloppe groot genoeg is en dat men rekening houdt met verschillende parameters zoals anciënniteitstoelagen, index, voldoende en geïndexeerde werkmiddelen, enzovoort. In dit ontwerp van decreet is het niet duidelijk hoe de enveloppe wordt samengesteld en zal evolueren. Dat veronderstelt eveneens algemeen bindend verklaarde CAO's over arbeid- en woonvoorwaarden, een hanteerbare en duidelijke functieclassificatie en afspraken tussen de sociale partners over personeelsnormen.

Beslissingen moeten een jaar op voorhand aangekondigd worden. Het voorstel om met beleidsplannen te werken, creëert rechtsonzekerheid voor het personeel omdat de normale arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur erdoor in het gedrang dreigt te komen. Het is schrijnend dat nu de ruim 1.100 DAC'ers eindelijk geregulariseerd worden, zij door dit nieuwe decreet opnieuw in een rechtsonzekere situatie terechtkomen. Deze keer samen met alle personeelsleden.

Wij hebben reeds meermaals aangedrongen om een bijkomend jaar uit te trekken om de beslissing over de subsidiëring bekend te maken. In het decreet op de podiumkunsten weten de organisaties een jaar voor de nieuwe beleidsperiode begint of zij, en hoeveel subsidies zij krijgen. Dat is noodzakelijk omdat men met beleidsperiodes van bepaalde duur werkt. De gevolgen voor het personeel kunnen zwaar zijn. Als te weinig subsidies toegekend worden, moet de organisatie tijd krijgen om de sociale gevolgen op te vangen. Opzegtermijnen moeten gerespecteerd worden. Dat is nodig om het personeel op zijn minst een contract van onbepaalde duur te kunnen geven. Bij het beoordelen van de beleidsplannen, moet de beslissing minstens een jaar op voorhand bekend gemaakt worden aan de organisaties. Er moet uiteraard ook voldoende tijd

zijn om in beroep te gaan tegen een negatieve beslissing. Het niet meer erkennen van een organisatie kan, volgens ons, ook niet betekenen dat de werkgelegenheid in de sector afgebouwd wordt.

Het decreet voorziet in het oprichten van 13 volkshogescholen en daarnaast gespecialiseerde instellingen. Het huidige instellingendecreet steunt vooral op de link tussen gesubsidieerde uren en personeel. Deze link zal wegvallen waardoor er verschillende arbeidsrechtelijke problemen zullen rijzen.

De volkshogescholen worden nieuwe vzw's die verplicht worden om personeel over te nemen van de huidige instellingen. Dat zal tot grote problemen leiden in Antwerpen waar er te veel personeel is. Wat gebeurt er in dat geval ? Het ontwerp van decreet bepaalt dat iedereen opnieuw in dienst wordt genomen. Daarover moet er tegen 1 januari 2004 duidelijkheid zijn. Deze operatie moet van dichtbij gevolgd en begeleid worden door het kabinet en de sociale partners.

Wat gebeurt er wanneer meerdere directeurs en coördinatoren in één volkshogeschool terecht komen ? Al het personeel moet kunnen overstappen naar de nieuwe werkgever met behoud van rechten, anciënniteit, functie, enzovoort. De regering moet hierover garanties geven en in voldoende middelen voorzien opdat de nieuwe instellingen hun verplichtingen kunnen nakomen. We mogen ook de situatie van de personeelsleden met een gesco-statuut of een sociale-maribelstatuut niet uit het oog verliezen. In de sector is er sinds juli 2002 een loonharmonisatie-CAO die op 1 januari 2005 volledig zal uitgevoerd worden : er moeten voldoende middelen komen om ook de gesco's conform de CAO te betalen. Door een politieke beslissing zou het kunnen dat er een enorme verandering in het landschap komt. Groeperingen met sociale-maribeltewerkstelling zouden niet meer onder de criteria kunnen vallen. Ook dat moet begeleid worden om drama's te voorkomen. De middelen voor het Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social-profit moeten gegarandeerd blijven en mogen niet verdwijnen in de enveloppen. Een strikte scheiding is noodzakelijk om het VIA volledig te kunnen uitvoeren. Wij vragen een kaderakkoord tussen de sociale partners met garanties van de minister om de overgang van het personeel op een omvattende manier te regelen. Het is noodzakelijk dat de overgang begeleid wordt door de overheid en de sociale partners.

Dit ontwerp van decreet organiseert het volwassenenwerk op een volledig nieuwe manier. Zullen de beleidsplannen voor bepaalde duur de professiona-

lisering van de sector niet in gevaar brengen ? De herstructurering van de sector mag geen banenverlies mee brengen, integendeel. Deze herindeling dient ten goede te komen aan de noodzakelijke professionalisering van de sector. Dat veronderstelt in de eerste plaats duidelijke personeelsnormen. Alle partijen zijn het erover eens dat werk moet gemaakt worden van een functieclassificatie voor de sector. De toekomstige enveloppe moet hiermee rekening houden.

Wij eisen dan ook dat dit ontwerp van decreet aan een ernstige evaluatie wordt onderworpen na de eerste twee beleidsperiodes om de nodige correcties te kunnen aanbrengen.

13. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers

De voorzitter : De vertegenwoordigers van de instellingen en de bewegingen stellen dat, als er minder middelen zijn dan oorspronkelijk is afgesproken, de overheid keuzes moet maken. In het ontwerp zijn wel degelijk keuzes opgenomen, namelijk het feit dat er geen automatische overgang is van de huidige situatie van instelling naar gespecialiseerde vormingsinstelling of van dienst naar beweging. Daar moeten dus wel keuzes worden gemaakt.

Mevrouw Kristien Vermeersch : Niemand is er tegen dat de overheid keuzes maakt. Dat is haar taak. Het gaat niet om de keuzes die door de adviescommissie worden gemaakt. We aanvaarden dat proces. Het gaat erom dat we vragen dat de bewegingen die tegengehouden worden, recht hebben op een volwaardige subsidiëring en dat er genoeg middelen zijn zodanig dat diegenen die eigenlijk al een beweging zijn, niet het risico lopen om de subsidiëring kwijt te geraken. Dat probleem is reëel vermits het bedrag begrensd is.

De voorzitter : U stelt dat er minder keuzemogelijkheden voor de overheid moeten zijn : ja of nee, en dan is er een volwaardige subsidiëring. Men kan het ook anders interpreteren zoals het in het ontwerp staat : de overheid beslist op basis van een advies en bepaalt het subsidiebedrag. Dat is vergelijkbaar met de situatie in de muziek- en podiumsector waar er ook een duidelijk verschil is tussen de organisaties.

Mevrouw Kristien Vermeersch : Als de keuze voor een budget wordt bepaald op basis van de inhoud van het beleidsplan, dan hebben we daar geen probleem mee. Tegenover elk beleidsplan staat een be-

paalde financiering die nodig is. Maar als de keuze ingegeven is door het te krappe budget aan middelen, dan worden de bewegingen daar de dupe van. Dan hebben ze een beleidsplan dat 5 miljoen kost, maar als de pot te klein is, dan krijgen ze maar 3 miljoen. Dat is het probleem.

Mevrouw Lieve Van Hoofstadt : Ik heb begrepen dat ook Jan De Braekeleer op dezelfde lijn zit. Als er geen voldoende budget ter beschikking wordt gesteld om een goede kwaliteitsvolle uitbouw van de vormingsinstellingen mogelijk te maken, dan vragen we dat de overheid keuzes maakt eerder dan dat men de sector langzaam wurgt. De heer De Braekeleer stelt dat het ontwerp de belofte bevat om goede kwaliteitsvolle gespecialiseerde instellingen uit te bouwen die voldoende financieel zouden worden ondersteund. Dat wordt nu onmogelijk gemaakt. Te weinig middelen geven aan de diverse instellingen zodat een goede uitbouw van de organisatie onmogelijk wordt, is ook geen goed beleid.

De voorzitter : Leeft dat bij alle instellingen ?

Mevrouw Lieve Van Hoofstadt : Bij het gros van de instellingen die de ambitie hebben om landelijk gespecialiseerd te worden, leeft het gevoel dat dit onmogelijk is met het voorliggende ontwerp. Bij een groot percentage van de instellingen is het gevoel van malaise bijzonder groot.

De voorzitter : Ook hier kan men dezelfde redenering volgen, namelijk het feit dat de overheid na een advies keuzes zal maken die uitgaan van het budgettaire kader van het ontwerp. Dat is de bedoeling van de minister en is mede gestuurd door de amenderingen die zullen worden gemaakt. Het ontwerp is niet bedoeld om de armoede te verdelven, maar wel om duidelijk werkbare instellingen en volkshogescholen te maken en te financieren.

De heer Peter Warson : De opdrachten die de overheid geeft, zijn met dit budget niet realiseerbaar. Dat is ten gronde het probleem. Als men zegt dat dit budget niet meer beweegt, dan kan de sector de opdrachten niet op deze wijze waarmaken. Wij gaan dus niet akkoord met hier en daar maar te gaan knippen.

De heer Herman Lauwers : Bij een grote decretale herstructureringsoperatie worden deze garanties ingebouwd. Het alternatief is dat het de overheid tot keuzes dwingt en deze gaat snoeien van vandaag op morgen. Zou de sector dat wel aanvaarden ? Is het niet verkieslijk om twee, drie jaar te onderzoeken wat leefbaar is, wat kan groeien, waar kwaliteit boven water blijft ? Niet alleen

vindt dan hopelijk in de overgangperiode een goede natuurlijke selectie plaats, maar bovendien zijn aan het eind daarvan meer middelen beschikbaar dan vandaag. Het alternatief is, zoals gezegd, vandaag zwaar selecteren. Men kan nu wel zeggen dat de overheid keuzes moet maken, maar wacht tot ze die ook effectief maakt. Dan staat de revolutie voor de deur.

Mevrouw Lieve Van Hoofstadt : Het is jammer dat het gesprek verengd wordt tot het maken van keuzes. Ons uitgangspunt was : we vertrekken met zijn allen in een verhaal, waarin we het gezamenlijk eens worden over de prijs die we willen betalen om de positie van het sociaal-cultureel werk te verstevigen. Wat vandaag voorligt, roept evenwel grote twijfels daarover op. Het belang van het sociaal-cultureel werk op middellange en lange termijn blijft hoogst onzeker. De vrees is niet weggenomen. De rechtsonzekerheid blijft. Het ontwerp bevat te veel onbekenden en voorwaardelijke zinnen. Het is onvoorspelbaar of men daarmee op beleids-, personeels- en financieel vlak de omslag zal kunnen maken. Veel waardevol vormingswerk heeft een onzekere toekomst. Het collectieve belang van de sector wordt niet gediend. De stap die men sinds eind 2002 van ons vraagt, is er een te veel. Men moet zich hoeden voor de ravage die men gaat aanrichten.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Deze hoorzitting diende om knelpunten aan het licht te brengen. Het is goed dat we FOV hebben kunnen horen als vertegenwoordiger van alle organisaties. Het mag trouwens een wonder heten dat zij nog een samenhangend verhaal kon brengen. Daarnaast hoorden we bij wijze van steekproef een aantal voorbeeldorganisaties. Sommige andere gasten zijn echter nog niet aan het woord gekomen. Misschien hebben sommige nog een knelpunt te signaleren ?

De heer Etienne Compennolle, regionaal overleg Nieuwe Volkshogeschool Kortrijk-Roeselare-Tielt : In onze overlegstructuur zijn vertegenwoordigers opgenomen van de instellingen die willen toetreden tot de volkshogeschool, evenals externen zoals ik. Ik vraag respect voor die instellingen en die externen. Wat de instellingen doen, is niet niks. Zij moeten de visie, het personeel, het patrimonium, de infrastructuur die zij doorheen de jaren hebben opgebouwd, achter zich laten. Dat is altijd zo bij een fusie. Wat zij doen, betekent heel veel en daarom moeten zij de garantie krijgen dat zij voortaan beter hun werk zullen kunnen doen. De oorspronkelijke tekst verleende die garantie dat zij een eigen aanbod aan vormingswerk konden blijven

bieden en de rest in samenwerking met andere organisaties.

Ook de externen moet men iets kunnen bieden, niet alleen zij die thans aan het voorbereidend overleg deelnemen, maar ook zij die nodig zijn om de nieuwe vzw's op te richten. Zij moeten iets hebben om samen voor te kunnen gaan. Dat mag niet op zand zijn gebouwd, niet twijfelachtig zijn. Wat moet men met een evaluatie na één jaar als er geen weg terug is ?

De heer Hugo De Vos : Het is zeer belangrijk dat de organisaties snel weten waar ze aan toe zijn. De verschillende tekstversies veroorzaken zenuwachtigheid. Waar eindigt dit verhaal, vraagt men zich af. Als men grote inspanningen vraagt zoals voor de oprichting van volkshogescholen, moet er ook een perspectief zijn. Men moet de verwachting hebben dat de volgende stap op termijn goed is voor het sociaal-cultureel werk. Ik pleit voor overleg om op korte termijn een oplossing te vinden.

De verslaggever,

Herman LAUWERS

De voorzitter,

Jos STASSEN